

RP 139/2011 rd

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av avtalet mellan regeringarna i Barentsregionen om samarbete på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det avtal mellan regeringarna i Barentsregionen om samarbete på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer som ingicks i december 2008.

Genom avtalet effektiviseras räddningstjänstsamarbetet mellan regeringarna i Barentsregionen vid katastrofer och i situationer där de ändamålsenliga räddningstjänstenheter och tekniska resurser som finns närmaste eller snabbast tillgängliga finns i en annan avtalsslutande stat. De avtalsslutande parterna ska informera varandra om nödsituationer som kan ha skadliga konsekvenser för en annan avtalsslutande parts befolkning eller territorium, och får begära stöd av en annan avtalsslutande part när en nödsituation inträffat. Vid lämnandet av stöd tillämpas varje lands gällande lagstiftning och internationella åta-

ganden. De avtalsslutande parterna ska upprätta en gemensam kommitté för tillämpningen och uppföljningen av avtalet. De avtalsslutande parterna anordnar övningar, handleder personal, sammanställer en gemensam manual och informerar varandra om kontaktpunkter.

Avtalet träder i kraft 30 dagar efter det att Sveriges utrikesdepartement som är depositarie har tagit emot skriftliga meddelanden av alla avtalsslutande parter om att de har genomfört de nationella förfaranden som är nödvändiga för att avtalet ska träda i kraft.

Propositionen innehåller ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Lagen avses träda i kraft samtidigt med avtalet vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

INNEHÅL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	5
6 ANDRA OMSTÄNDIGHETER SOM INVERKAT PÅ PROPOSITIONEN	6
DETALJMOTIVERING	7
1 AVTALETS INNEHÅLL OCH DESS FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	7
2 LAGFÖRSLAG	18
3 IKRAFTTRÄDANDE	18
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING ..	19
LAGFÖRSLAG	22
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan regeringarna i Barentsregionen om samarbete på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer.....	22
FÖRDRAGSTEXT	23

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Under Sveriges ledning genomfördes åren 2003—2005 ett projekt som syftade till att utveckla räddningstjänstsamarbetet i Barentsregionen och som i huvudsak finansierades av EU. I projektet deltog Norge, Sverige, Finland och Ryssland (*projektet Barents Rescue*). Initiativet till att utveckla samarbetet kom från de lokala och regionala räddningsmyndigheterna i ovannämnda länder som ansåg att samordningen av ländernas resurser behövde effektiviseras. Parterna hade skaffat sig erfarenhet av ömsesidigt samarbete redan tidigare bl.a. vid tillämpningen av ländernas överenskommelser om samarbete vid räddningsinsatser. Utvecklingsprojektet som genomförts under ledning av Barents euroarktiska råd hade gjort samarbetet på många andra verksamhetsområden mera koncentrerat.

En av målsättningarna med projektet Barents Rescue var att utarbeta ett förslag till en ny överenskommelse som främjar de administrativa och rättsliga grunderna för samarbetet och som gäller samarbete mellan regeringarna i Barentsregionen på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer, nedan *avtalet*. Avtalsslutande parter är Norge, Sverige, Finland och Ryssland, de parter i Barents euroarktiska råd som hade deltagit i projektet. Till rådet hör förutom de avtalsslutande parterna även Danmark, Island och Europeiska unionen, men dessa deltog inte i beredningen av avtalet. Beredningen av det nya avtalet inleddes med vetenskap om de avtalsslutande parternas gällande bilaterala och multilaterala överenskommelser som dock inte omfattar t.ex. stöd som flera Barentsländer erbjuder tillsammans. Avtalet är betydelsefullt särskilt för Norge som inte har ingått någon bilateral överenskommelse med Ryssland om samarbete vid nödsituationer på land. En av grundidéerna var att utveckla samarbetet med tanke på mindre och typiska nödsituationer som inte omfattas av de avtal som ingåtts tidigare och som i första hand gäller katastrofer. Typiska nödsi-

tuationer av detta slag är t.ex. trafikolyckor och mindre skogsbränder. Avsikten var att avtalet inte skulle gälla sjöräddningsinsatser som sker utanför territorialhavet.

2 Nuläge

Danmark, Finland, Norge och Sverige har den 20 januari 1989 ingått ett avtal om samarbete över territorialgränserna i syfte att vid olyckshändelser hindra eller begränsa skador på människor eller egendom eller i miljön (FördrS 21/1992). Island har anslutit sig till avtalet den 5 april 2001. Enligt avtalet får den myndighet som ansvarar för räddningsinsatser begära bistånd av motsvarande myndighet i en annan avtalsslutande stat när en nödsituation inträffat. De myndigheter i Finland, Sverige och Norge som ansvarar för räddningsinsatserna på lokal nivå har ingått bilaterala myndighetsavtal om samarbete vid räddningsinsatser, ett exempel är Torneå stads och Haparanda stads gemensamma räddningstjänst. Grunden för dessa myndighetsavtal utgörs förutom av ovannämnda avtal mellan de nordiska länderna om räddningstjänster även av överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om kommunalt samarbete över nordiska riksgränser (FördrS 2/1979).

Mellan Finland och Ryssland gäller överenskommelsen av den 9 augusti 1994 om samarbete i syfte att förebygga olyckor och avvärja följderna av dem (FördrS 52/1996). Överenskommelsen har tillämpats vid nödsituationer ett antal gånger då Finland varit hjälpsökande part. Finland har ingått en motsvarande överenskommelse med Estland den 25 juni 1995.

Finland har ingått internationella samarbetsavtal även på området flyg- och sjöräddning; överenskommelsen om bärgningsarbeten inom Finlands och Sovjetunionens vattenområden (FördrS 37/1971), avtalet med Norge om räddningstjänstsamarbete (FördrS 17/1986), överenskommelsen med Ryssland om räddningstjänst till havs och i luften (FördrS 28/1994) och överenskommelsen

med Sverige om sjö- och flygräddning (FördrS 27/1994). Kanada, Danmark, Finland, Island, Norge, Ryssland, Sverige och Amerikas förenta stater som är medlemmar i arktiska rådet undertecknade den 12 maj 2011 i Nuuk ett arktiskt flyg- och sjöräddningsavtal. Avtalet gäller i första hand räddningsinsatser till havs, vilket inte hör till Barentsavtalets tillämpningsområde.

Enligt artikel 196 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*FEUF*) ska unionen främja samarbetet mellan medlemsstaterna i syfte att utveckla systemen för förebyggande av och skydd mot naturkatastrofer och katastrofer som orsakas av människor. Europaparlamentet och rådet ska föreskriva de åtgärder som är nödvändiga för att förverkliga målen i nämnda artikel; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar. Enligt artikel 6 i FEUF ska unionen endast ha befogenhet att vidta stödåtgärder på området civilskydd. Rådet har på området civilskydd utfärdat beslut 2007/162/EG, Euratom, om EU:s finansiella instrument för civilskydd åren 2007–2013. Syftet med beslutet är att underlätta och komplettera medlemsstaternas insatser för att skydda människor, egendom och miljön i händelse av naturkatastrofer eller tekniska olyckor, dock utan att begränsa uppdelandet av medlemsstaternas inre befogenheter eller avse någon harmonisering av medlemsstaternas lagar. I fråga om genomförandet av det finansiella instrumentet har rådet utfärdat ett beslut om gemenskapens civilskyddsmekanism 2007/779/EG, Euratom. Beslutet gäller förutom en allmän utveckling av civilskyddet även erbjudandet av stöd med tanke på medlemsstaternas ömsesidiga lämnande av bistånd i nödsituationer. Mekanismen tillämpas på samordningen av civilskyddsassistans även utanför unionen.

Av parterna i avtalet om räddningstjänster i Barentsregionen deltar Finland och Sverige samt Norge i EU:s civilskyddsmekanism. Dessa tre länder hör även till Schengensystemet där hinder som begränsar den fria rörligheten för personer, särskilt gränskontroller, har slopats mellan staterna som tillämpar Schengenregelverket. Att passera riksgränsen mellan de tre ovannämnda avtalsslutande sta-

terna och Ryssland kräver pass och visum som inresedokument samt ett särskilt tullförfarande. I rådets viseringsförordning 539/2001/EG finns bestämmelser om undantag från viseringskravet för hjälppersonal vid nödhjälps- eller räddningsinsatser. Rådets förordning (EG) nr 1186/2009 om upprättandet av ett gemenskapssystem för tullbefrielse (*Tullbefrielseförordningen*) och rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (*Tullkodexen*) innehåller EU:s centrala lagstiftning om tullar.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med avtalet är att förebygga och begränsa de skador för människor, egendom och miljön som nödsituationer orsakar, och att med tanke på detta utveckla samarbetet mellan de avtalsslutande parterna vid räddningsinsatser i ländernas glest befolkade nordliga områden, där räddningsresurserna är bristfälliga och deras stationeringsorter få. Syftets betydelse accentueras av att utvinningen av naturresurser och annan ekonomisk verksamhet samt antalet klimatrelaterade olyckor har ökat. En av de centrala utgångspunkterna är att räddningsenheter och tekniska resurser från en annan avtalsslutande part kan finnas närmare olycksplatsen och vara snabbare tillgängliga. Avsikten är även att utveckla handlingsprinciper för räddningsinsatser som är gemensamma för flera Barentsländer.

I avtalet föreskrivs bl.a. om förfarandena som ska användas vid begäran om stöd och svar på denna begäran, transport av räddningsresurser till ett insatsområde och ledningen av en insats. I avtalet finns grunder för ersättning som ska tas ut för stöd i form av räddningstjänster både för personal som deltar i och för material som används vid en insats. I avtalet finns dessutom bestämmelser om uppdelningen av ansvaret för skadeersättning mellan den stödjande och den mottagande parten i situationer där en tredje part lider skada.

Enligt avtalet avser Barentsregionen de nordliga delarna av respektive avtalsslutande stat. I Finland avses Lapplands län och Uleå-

borgs län, som numera motsvaras av verksamhetsområdena för regionförvaltningsverken i Lappland och i Norra Finland. I Finland är inrikesministeriet behörig statlig myndighet. De avtalsslutande parterna ska upprätta en gemensam kommitté med tanke på uppföljningen av avtalet. Det praktiska samarbetet ska dock ordnas på lokal nivå. De avtalsslutande parterna sammanställer en gemensam manual om förfaranden och utser nationella kontaktpunkter. Avtalet förpliktar de avtalsslutande parterna att underrätta varandra om nödsituationer som kan ha gränsöverskridande konsekvenser. De administrativa förfarandena för ömsesidigt lämnande av stöd ska förenklas i mån av möjlighet. Lämnande av stöd är avgiftsbelagt, om inte något annat beslutas från fall till fall.

Syftet med propositionen är att riksdagens ska godkänna avtalet. Propositionen innehåller även ett förslag till lag genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

4 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga organisatoriska konsekvenser. Uppgifterna avtalet medför ska skötas av organisationerna och den befintliga personalen inom räddningsbranschen.

I statsbudgeten har det för inrikesministeriet reserverats anslag (räddningsväsendets särskilda utgifter, mom. 26.30.20) för lämnande och mottagande av internationell hjälp och upprätthållande av beredskap för sådan hjälp. Avtalet föranleder inga extra kostnader som överskrider budgeten. Beslut om internationell hjälp och ersättning för sådan hjälp fattas från fall till fall.

Propositionen har inga skadliga konsekvenser för miljön. Genom samarbetet som avses i avtalet strävar man efter att förebygga och bekämpa de skador som nödsituationer orsakar för människor, egendom och miljön.

Jämfört med Finlands gällande bilaterala och multilaterala överenskommelser som gäller räddningsbranschen (de nordiska länderna, Ryssland) ändrar det nya avtalet inte principerna för samarbetet i betydande grad. Nytt i avtalet är dock att det föreskrivs om förflyttning av stöd genom en annan avtalsslutande parts territorium och om flera av-

talsslutande parter gemensamma insatser. Den gemensamma operativa manualen som ska krävas av de avtalsslutande parterna för enhetligar förfarandena och kommunikationen mellan parterna. Samarbetet vidareutvecklas genom den gemensamma kommittén som ska upprättas för uppföljningen av avtalet och initiativ. Avtalet har inga konsekvenser för de avtalsslutande parternas gällande internationella avtal om räddningstjänster, men det kompletterar dem.

5 Beredningen av propositionen

De internationella avtalsförhandlingarna inleddes vid Barentsprojektets första sammankomst i Luleå 2003. Projektets arbetsgrupp, som ansvarar för avtalet, fick även andra beredningsuppgifter, bl.a. att planera den gemensamma manualen. Beredningen fortsatte vid de förhandlingar som de avtalsslutande parterna ordnade turvis. Arbetsgruppen hade ingen permanent ordförande och delegationernas sammansättning varierade. Norge och Sverige hade i praktiken det huvudsakliga ansvaret för att leda arbetet.

Till Barents euroarktiska råd hör förutom de avtalsslutande parterna även Danmark, Island och Europeiska unionen. Europeiska unionen deltog till en början i avtalsförhandlingarna representerad av räddningstjänstenheten vid kommissionens generaldirektorat för miljö. Kommissionen ansåg att ett regionalt avtal är viktigt liksom ett regionalt samarbete inom räddningsbranschen i övrigt. Europeiska unionen anslöt sig inte till avtalet, eftersom avtalets målsättningar främst gäller de fyra ovannämnda ländernas intressen.

Avtalet paraferades den 18 december 2007. Beredningen i Ryssland ledde dock till fortsatta förhandlingar i fråga om vissa artiklar. Enligt Ryssland borde stödet vara avgiftsfritt, om inte något annat bestäms från fall till fall. Detta stred mot såväl avtalet mellan Finland och Ryssland om räddningstjänster som de nordiska ländernas ömsesidiga avtal. Ryssland godkände principen om avgiftsbelagt stöd i april 2008. Avtalet undertecknades den 11 december 2008 i Moskva. Norge, Sverige och Ryssland har ratificerat avtalet 2009.

Avtalet gäller räddningsväsendet och hör således enligt 15 § i reglemente för statsrådet (262/2003) till inrikesministeriets ansvarsområde. I Finland genomfördes beredningen som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriets räddningsavdelning. Utlåtanden om utkastet till avtal begärdes redan 2004 och 2006 i de olika förhandlingsskedena. Utlåtanden begärdes även separat 2009 efter det att avtalet undertecknats om särskilt de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och som kräver riksdagens samtycke. Utlåtanden begärdes av utrikesministeriet, statsrådets kansli, justitieministeriet, försvarsmi-
nisteriet, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, staben för gränsbevakningsväsendet, inrikesministeriets grupp för internationella säkerhetsfrågor, Tullstyrelsen, nödcentralsenheten, Räddningsinstitutet och länsstyrelserna i Lapp-
land, Uleåborg, Östra Finland och Södra Finland.

6 Andra omständigheter som inverkat på propositionen

I Finland ska avtalet sättas i kraft genom förordning av republikens president efter det att depositarien har tagit emot meddelanden om att alla avtalsslutande parter har genomfört ratificeringsåtgärderna.

Genom lagen om ändring av Finlands grundlag (1112/2011) har 95 § 1 mom. i grundlagen ändrats så att sådana bestämmelser i internationella förpliktelser som inte hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom förordning. Den som utfärdar förordning ska enligt 80 § i grundlagen bestämmas så att en förordning utfärdas av statsrådet, om det inte särskilt anges vem som ska utfärda den. När ändringen har trätt i kraft utfärdar statsrådet alltså även de förordningar som avses i 95 § 3 mom. i grundlagen. Ändringen av grundlagen avses träda i kraft den 1 mars 2012.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll och dess förhållande till lagstiftningen i Finland

Artikel 1. Definitioner. I artikel 1 i avtalet definieras termerna nödsituation, Barentsregionen, behörig statlig myndighet, behörig regional och lokal myndighet, mottagande part, stödjande part, transitland, räddningsinsats eller insats (vid nödsituationer), insatsstyrka, insatsområde, resurser för insats i nödsituationer eller räddningsresurser och gemensam manual.

I avtalet ges en mycket detaljerad definition av termen nödsituation där såväl mindre och större tillbud som olyckor orsakade av människor samt naturkatastrofer beaktas. Med termen nödsituation avses i avtalet även en situation med nödställda eller saknade personer som kräver organiserade sök- eller räddningsinsatser.

Avtalet gäller mellan stater, men enligt definitionen i artikel 1 är dess geografiska tillämpningsområde Barentsregionen. I Finland gäller avtalet landskapen Lappland, Norra Österbotten och Kajanaland, i Norge de tre nordligaste fylkena; Finnmark, Troms och Nordland, i Sverige Norrbotten och Västerbotten samt i Ryssland Murmansk län och Archangelsk län, Republiken Karelen och Republiken Komi samt det autonoma området Nenets. För Finlands del har man i avtalet angivit områdena Lapplands län och Uleåborgs län som för närvarande motsvarar verksamhetsområdena för regionförvaltningsverken i Lappland och i Norra Finland.

Enligt definitionen avses med termen Barentsregionen det geografiska område i varje stat som omfattas av de regionala, politiska/administrativa enheter som nämns i avtalet. I fråga om havsområden avses områden som omfattas av en stats suveränitet. Enligt artikel 2 i Förenta nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982 (FördrS 50/1996) omfattar en kuststats suveränitet, utöver dess landterritorium och inre vatten, även ett angränsande havsområde, som benämns territorialhavet. I lagen om gränserna för Finlands territorialvatten (463/1956) be-

stäms i enlighet med havsrättskonventionen att, med vissa undantag som föreskrivs i lagen, utgörs territorialhavet av den till det inre territorialvattnet omedelbart anslutna zon vars yttre gräns befinner sig på tolv sjömilers avstånd från det inre territorialvattnets yttre gräns. I Finland tillämpas avtalet således på verksamhetsområdena för nämnda regionförvaltningsverk, inklusive på territorialhavet som är anslutna till dessa områden.

I avtalet anges att i Finland är inrikesministeriet behörig statlig myndighet. Finland föreslog att avtalet skulle formuleras så att varje avtalsslutande part utser en statlig myndighet som ansvarar för genomförandet och meddelar de andra parterna om detta. Förhandlingarna resulterade dock i att myndigheterna anges i avtalstexten. I avtalet finns en bestämmelse enligt vilken de avtalsslutande parterna ska informera varandra om behöriga myndigheter och förändringar av betydelse rörande informationen (artikel 5). Det finns således inga bindande bestämmelser om behöriga myndigheter i avtalet, utan när avtalet ingås anges myndigheterna endast. Ändringar som gäller myndigheterna kräver därför inte att själva avtalet ändras.

Definitionen av termen behörig regional och lokal myndighet är allmänt formulerad så att den avser sådana regionala och lokala myndigheter i de avtalsslutande parterna som ansvarar för räddningsinsatser. I Finland är detta länsstyrelserna, numera regionförvaltningsverken, samt andra myndigheter som deltar i räddningsinsatser och hanteringen av nödsituationer. Bestämmelser om dessa myndigheter finns i första hand i räddningslagen (379/2011), men även i olika myndigheters egna lagstiftningar. I Finland är de lokala myndigheterna som avses i avtalet de lokala räddningsmyndigheterna som styrs av i synnerhet kommuner eller kommunförbund.

Med termen mottagande part avses en avtalsslutande part som begär hjälp när en nödsituation inträffat på dess territorium. En begäran om hjälp kan även basera sig på en nödsituation vars konsekvenser sträcker sig till den avtalsslutande partens territorium.

Med termen stödjande part avses en avtalslutande part som lämnar stöd i en nödsituation.

Det har ansetts nödvändigt att i avtalet definiera termen transitland, eftersom ett transitland ska säkerställa att stödet mellan de avtalslutande parterna kommer fram utan dröjsmål. Transitlandet är inte en mottagande part eller en stödjande part, men insatsstyrkor och andra räddningsresurser som avses i avtalet transporteras genom dess territorium.

Termerna räddningsinsats eller insats (vid nödsituationer) avser förutom sök- och räddningsinsatser även andra aktiviteter i en nödsituation, däribland katastrofstöd och annan hjälp vars syfte är att rädda liv eller hindra eller begränsa skador på egendom eller i miljön. Stöd som är nödvändigt för att trygga levnadsförhållandena, såsom skyddsutrustning och första hjälpen, kan levereras till offer för nödsituationer som katastrofstöd. Annan hjälp kan inbegripa tekniskt stöd eller experthjälp.

Med termen insatsstyrka avses en organiserad räddningstjänstenhet eller specialister från en stödjande part som har utsetts för att på ett insatsområde genomföra åtgärder som ingår i den erbjudna hjälpen. Gruppen opererar som en enhetlig enhet under befäl av myndigheten i den mottagande staten. Myndigheten i den mottagande staten ger gruppens uppgifter till dess ledare, inte till gruppens enskilda medlemmar.

Med termen insatsområde avses det geografiska område i Barentsregionen där en nödsituation har uppstått och där en räddningsinsats genomförs.

Med termerna resurser för insats i nödsituationer eller räddningsresurser avses personal som deltar i räddningsinsatser samt utrustning och andra materiella resurser som används vid insatser. Som hjälpmaterial kan i resurserna ingå skyddsutrustning och förråd som är avsedda för offer för nödsituationer och som i övrigt används vid räddningsinsatser, samt tjänster som är typiska för insatser. I samband med räddningsinsatser levereras endast nödvändig materiell hjälp till en annan avtalslutande part, eftersom resurserna ska vara relevanta och proportionella för att trygga den specifika räddningsinsatsen.

Termen gemensam manual avser ett dokument som innehåller bl.a. begäran om hjälp, svar på denna begäran och den information om kontaktpunkter och förfaranden som krävs för att en räddningsinsats ska kunna genomföras i praktiken. Den gemensamma kommitté som ska upprättas enligt avtalet utarbetar manualen.

Artikel 2. Avtalets omfattning. Enligt artikel 2 stycke 1 i avtalet omfattar avtalet gränsöverskridande samarbete på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer i Barentsregionen. Samarbetet innefattar att de avtalslutande parterna anordnar gemensamma övningar och gemensam utbildning för att göra stödet som lämnas vid räddningsinsatser snabbare och effektivare. Detta är en del av organisationen av räddningsväsendet i Finland och motsvarar Finlands förmåga att lämna stöd. Bestämmelsen om avtalets geografiska omfattning påverkar tillämpningen av de materiella bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

I 2 § i räddningslagen föreskrivs om räddningsväsendet. I den räddningsverksamhet som hör till räddningsväsendets uppgift ska ingå bl.a. att ta emot larm, varna befolkningen, avvärja överhängande olyckor, skydda och rädda människor, miljö och egendom, släcka eldsvådor och begränsa skador och att ha hand om ledning, kommunikation, underhåll och andra stödfunktioner i anslutning till dessa uppgifter. Till räddningsväsendets uppgift hör även bl.a. åtgärder för att förebygga eldsvådor och andra olyckor och åtgärder för att förbereda sig på att avvärja dem.

De avtalslutande parterna utbyter i det praktiska samarbetet information om förfaranden och om övervaknings- och kommunikationsteknik och annan teknik som används. Kommunikationsmetoderna ska utvecklas för att meddelanden och varningar ska förmedlas snabbt och effektivt. Viktigt är att parterna utbyter information om kontaktpunkter och om hur kontakt ska upprätthållas (telefon, videokonferens, telefax, e-post, internet) samt avtalar om t.ex. vilka blanketter som ska användas.

Enligt stycke 2 i artikeln ska de avtalslutande parterna, för att effektivisera samarbeta-

tet, vidareutveckla insatser och metoder som hör till tillämpningsområdet.

Artikel 3. *De behöriga myndigheternas ansvar.* I artikel 3 stycke 1 i avtalet fastställs de behöriga statliga myndigheternas ansvar som innefattar att genomföra och samordna tillämpningen av avtalet. I Finland innehas det huvudsakliga ansvaret av inrikesministeriet som är den riksomfattande myndighet som ansvarar för räddningsväsendet och till vars behörighet även det internationella samarbetet inom räddningsväsendet hör.

Med stöd av stycke 2 i artikeln får de regionala och lokala myndigheterna i de avtalsslutande staterna direkt komma överens om det ömsesidiga samarbetet för genomförandet och utvecklingen av avtalets målsättningar. Det finns dock ingen skyldighet att göra detta. Vid genomförandet av samarbetet agerar myndigheterna inom ramarna för sina nationella lagstiftningar och inom ramen för sina behörigheter och sina tillgängliga anslag. Med tanke på samarbetet får myndigheterna ingå internationella förvaltningsavtal som de kan förbinda sig till inom ramen för sina behörigheter. Myndigheterna kan genom förvaltningsavtalen inte ingå förbindelser för finska statens räkning, och bestämmelser som hör till riksdagens befogenheter får inte ingå i avtalen.

Det lokala räddningsväsendet är i Finland organiserat med stöd av lagen om bildande av räddningsområden (1214/2001) på initiativ av de regionala räddningsverken som administreras och finansieras av kommungrupper. I praktiken innehas alla räddningsväsendets operativa resurser av dessa räddningsverk. Begäran om stöd som överskrider riksgränsen kan i praktiken begränsas av bestämmelserna i räddningslagen som förutsätter att aktionsberedskapen upprätthålls kontinuerligt i Finlands räddningsområdena. Att som räddningsinsatser i en nödsituation sända ut enheter kan temporärt försämra den lokala beredskapen eller åtminstone kräva att ytterligare personal förordnas till tjänst från frivakt. Bestämmelser om räddningsverkens internationella behörighet och om finansiering av denna behörighet finns även i kommunallagstiftningen. Anslag som har anvisats för kommunernas räddningsväsende behöver inte användas till stöd som med stöd av avta-

let erbjuds en annan avtalsslutande part, eftersom lämnande av stöd i regel är avgiftsbelagt.

Artikel 4. *Gemensam kommitté.* I artikel 4 i avtalet finns bestämmelser om den gemensamma kommitté som ska upprättas för tillämpningen av avtalet. Motsvarande bestämmelser finns inte i de tidigare samarbetsavtal om räddningstjänster som Finland ingått med t.ex. de nordiska länderna och Ryssland. Det har dock varit praxis att myndigheterna som representerar de avtalsslutande parterna träffas vid behov på initiativ av någon avtalsslutande part för att behandla frågor som gäller tillämpningen av avtalet.

De avtalsslutande parternas behöriga statliga myndigheter utser ombud till den gemensamma kommitté som ska upprättas genom Barentsavtalet. En avtalsslutande part får utse ombud till den gemensamma kommittén även från en annan myndighet. Ordförandeskapet i kommittén ska årligen rotera mellan de avtalsslutande parterna i alfabetisk ordning enligt ländernas engelskspråkiga namn. Den gemensamma kommittén ska mötas minst en gång per år för att planera och samordna samarbetet och för att utvärdera tillämpningen av avtalet. Kommittén ska bl.a. initiera och delta i planeringen av övningar och gemensam utbildning. Den gemensamma kommittén sammanställer och uppdaterar den gemensamma manualen och anordnar expertutbyte. Kommittén har inga operativa uppgifter och i sina utvecklingsuppgifter arbetar den på en allmän nivå. Den gemensamma kommittén är inte en juridisk person. Dess beslut och ställningstaganden är inte juridiskt bindande för de avtalsslutande parterna, men besluten och ställningstagandena uttrycker de avtalsslutande parternas gemensamma målsättningar.

Samarbetet mellan de avtalsslutande parterna i form av den gemensamma kommittén inleddes redan innan avtalet undertecknades när Norge var sammankallande. Efter undertecknandet har de avtalsslutande parterna övergått till att följa principen med ett rotande ordförandeskap enligt artikel 4. Kommittén har hittills sammanställt den gemensamma manualen och preliminärt fastställt sina egna uppgifter utifrån bestämmelserna i avtalet (Terms of Reference). Kommittén har

även tagit ställning till sin behörighet och position i förhållande till Barents euroarktiska råd.

Den gemensamma kommitténs verksamhet hänförs till en helhet under ledning av Barents euroarktiska råd. Kommittén använder det internationella Barentssekretariatet i Kirkenes stödtjänster i enlighet med sekretariatets förvaltningsstadgor. Sekretariatet arkiverar kommitténs handlingar och offentliggör en del av dem på sekretariatets webbsidor. Under Barentsrådet finns ett flertal arbetsgrupper, men den gemensamma kommittén kan inte jämföras med dem. Orsaken till detta är att kommitténs verksamhet baserar sig på en överenskommelse som undertecknats av fyra länder som hör till Barents euroarktiska råd och som de övriga Barentsländerna inte är delaktiga i. Av samma orsak krävs det inte att rådet eller någon annan instans formellt godkänner den gemensamma kommitténs beslut som ska uttrycka de avtalsslutande parternas samstämmiga strävan. Den gemensamma kommittén strävar dock efter att beakta beslut och rekommendationer från både Barents euroarktiska råd och Barents regionala råd.

Artikel 5. Kontaktpunkter och gemensam manual. Enligt artikel 5 stycke 1 i avtalet ska varje avtalsslutande stats behöriga myndighet utse kontaktpunkter för genomförandet av samarbete enligt avtalet. I varje avtalsslutande stat ska det finnas kontaktpunkter som är öppna dygnet runt för notifiering och överföring av begäran om stöd i nödsituationer.

Enligt stycke 2 i artikeln ska information om kontaktpunkter, liksom även information om behöriga statliga myndigheter och regionala och lokala förvaltningsmyndigheter samt all annan behövlig information om t.ex. räddningsresurserna och hur dessa är organiserade och används, sammanställas i en gemensam manual för användning av alla avtalsslutande parter. Finlands allmänna internationella kontaktpunkt för räddningsinsatser är lägescentralen som finns i samband med statsrådets kansli. För tillämpningen av Barentsavtalet får varje avtalsslutande part även utse en regional kontaktpunkt som betjänar Barentsregionen. I Finland är detta den berörda nödcentralen.

Utseende av kontaktpunkter och delgivande av information om behöriga statliga, regionala och lokala myndigheter grundar sig på de uppgifter som föreskrivs för dessa myndigheter och är till sin natur en teknisk åtgärd som baserar sig på bestämmelserna i avtalet. Syftet med denna åtgärd är att informera de avtalsslutande parterna om instanserna som deltar i samarbetet och deras resurser, och åtgärden har ingen rättsskapande verkan.

Artikel 6. Underrättelse om nödsituation. I stycke 1 i artikeln förutsätts att de avtalsslutande parterna utan dröjsmål och i tillräcklig omfattning ska underrätta varandra om nödsituationer vars skadliga konsekvenser kan sträcka sig till de andra avtalsslutande parternas territorium. I notifikationen ska det finnas detaljerad information om nödsituationens natur, karaktär och geografiska läge samt ges information om bl.a. räddningsåtgärder och andra omständigheter av betydelse. Informationen ska kompletteras på det sätt som utvecklingen av situationen kräver. Underrättelseskyldigheten gäller t.ex. nödsituationer som medför utsläpp av farliga ämnen eller skogsbränder där röken kan medföra olägenheter eller som kan sprida sig till andra avtalsslutande parter territorium.

Enligt stycke 2 i artikeln får de avtalsslutande parterna även underrätta varandra om nödsituationer som tros kunna orsaka stor oro bland allmänheten. En avtalsslutande part får också begära information om nödsituationer som är kända eller förmodas ha inträffat. Det ska emellertid stå den sistnämnda parten fritt att besvara en sådan begäran.

Underrättelseskyldigheten gäller alla typer av nödsituationer oberoende av om det finns internationella överenskommelser om andra underrättelseförfaranden i vissa situationer. Skyldigheten inom ramen för avtalet att informera om nödsituationer grundar sig på ett beslut som respektive part fattar i enlighet med sin nationella lagstiftning. Underrättelseskyldigheten gäller oberoende av Barentsavtalet t.ex. kärnenergiolyckor, för vilka förfaranden har överenskommit genom Wienkonventionerna av den 26 september 1986 (Konvention om tidig information vid en kärnenergiolycka, Konvention om bistånd i händelse av en kärnenergiolycka eller ett radioaktivt nödläge), och industriolyckor som

överskrider riksgränserna och vars konsekvenser ska meddelas i enlighet med vad som överenskommit i en konvention av den 17 mars 1992 (Konvention om gränsöverskridande effekter av industriolyckor).

Artikel 7. Ömsesidigt stöd. Artikel 7 i avtalet innehåller bestämmelser om begäran om stöd i en nödsituation och om svar på denna begäran. Enligt stycke 1 i artikeln får en avtalsslutande part i en nödsituation begära stöd från den eller de övriga avtalsslutande parterna. I begäran ska finnas upplysningar om plats och tid för samt karaktär och omfattning av nödsituationen. Stödet som behövs ska i mån av möjlighet specificeras i begäran.

Enligt stycke 2 i artikeln åtar sig varje avtalsslutande part att lämna det stöd som den anser sig kunna erbjuda. Det finns alltså ingen ovillkorlig skyldighet att lämna stöd. Den avtalsslutande part som får en begäran om stöd avgör självständigt om den kan lämna stöd. När beslut fattas ska det säkerställas att räddningsväsendets funktionsberedskap i det egna landet kvarstår på området varifrån räddningsresurserna tas. Detta är vanligen inte ett problem, eftersom resurserna består av experter och utrustning från flera räddningsverk. Den avtalsslutande part som får en begäran om stöd är skyldig att utan dröjsmål avgöra och meddela om den kan lämna stöd och, om så är fallet, ange omfattningen av och villkoren för ett möjligt stöd.

Enligt stycke 3 i artikeln ska den mottagande parten, när den mottagit ett positivt beslut om lämnande av stöd, meddela vilka insatsstyrkor och räddningsresurser som den godtar. Den mottagande parten får i detta skede även meddela att stöd inte alls behövs i den erbjudna formen.

Inrikesministeriet kan, utöver det som har överenskommit mellan stater, med stöd av 38 § i räddningslagen på begäran av en annan stat eller en internationell organisation besluta att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet, när detta är motiverat för att skydda människor, miljön eller egendom. Med stöd av samma paragraf kan inrikesministeriet vid behov även begära bistånd från utlandet. Inrikesministeriets behörighet i frågor som gäller lämnande av internationellt bistånd utvidgas inte genom avtalet. Enligt avtalet får även de behöriga regionala och lokala myn-

digheterna i de avtalsslutande parterna i enlighet med sina nationella lagstiftningar och inom ramen för sina behörigheter och sina tillgängliga ekonomiska medel avtala om genomförandet och utvecklingen av det ömsesidiga samarbetet.

När inrikesministeriet har beslutat om lämnande av internationellt stöd, sköter Krishanteringscentret som finns i anslutning till Räddningsinstitutet om det praktiska genomförandet av insatsen. Krishanteringscentret sätter ihop en insatsstyrka utifrån det personregister som den för med stöd av lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004) samt skaffar den utrustning som styrkan behöver vid en insats. Krishanteringscentret sköter också om ordnandet av transporter samt kontakten med insatsstyrkan och den mottagande parten under insatsen.

Artikel 8. Förfaranden för gränspassering. Enligt artikel 8 i avtalet ska den mottagande parten och transitländerna, i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella åtaganden, tillämpa de mest förenklade gränspasseringsförfaranden som är möjliga för räddningsresurser. Förenklandet av förfaranden gäller främst administrativa förfaranden. Insatsstyrkorna ska enligt stycke 1 i artikeln visa ett sådant intyg utfärdat av den stödjande partens myndighet som beskriver insatsen och styrkans sammansättning samt räddningsresurserna. Alla som ingår i styrkan ska enligt stycke 2 i artikeln inneha en handling som gäller för utrikes resa enligt den mottagande partens eller transitlandets bestämmelser.

I stycke 3 i artikeln bestäms om utfärdande av tillstånd för statlig eller militär personal eller luftfartyg, fartyg eller fordon som fordrar särskilt tillstånd för in- eller utresa och som har godtagits för att delta i en insats. Den mottagande partens berörda myndighet och den berörda myndigheten i ett transitland ska utfärda tillståndet. Statsgränsen får inte passeras förrän det nödvändiga tillståndet har utfärdats. I Finland avser särskilt tillstånd för inresa de begränsningar som föreskrivs i territorialövervakningslagen och som gäller militärpersoner och militär avdelningar från en främmande stat samt statsluftfartyg och statsfartyg. Motsvarande begränsningar i fråga om utresa föreskrivs inte i Finland.

Enligt 4 § i territorialövervakningslagen (755/2000) får en militärperson eller en militär avdelning från en främmande stat inte utan tillstånd överskrida gränsen till finskt territorium eller uppehålla sig i landet, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Detsamma gäller i fråga om ett militärfordon från en främmande stat.

Enligt 5 § i territorialövervakningslagen får ett statsluftfartyg från en främmande stat ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för Finland förpliktande internationellt avtal eller med stöd av ett tillstånd, om inte något annat bestäms i paragrafens 2 och 3 mom. Detsamma gäller statsfartyg från en främmande stat, om det inte är fråga om oskadlig genomfart. En främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg får dock på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag eller ett uppdrag som gäller avvärjande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna ska då utan dröjsmål underrätta huvudstaben om begäran. I de situationer som avses i Barentsavtalet är den som begär stöd inte egentligen en övervakningsmyndighet, utan utifrån sina föreskrivna befogenheter inrikesministeriets räddningsavdelning eller den behöriga lokala räddningsmyndigheten som ska göra anmälan i fråga. Förutom oskadlig genomfart av statsfartyg gäller bestämmelsen endast inresa för lämnande av stöd i form av räddnings- eller bekämpningsinsatser då en nödsituation har inträffat i Finland. Den transitering som avses i artikel 8 stycke 3 i avtalet kräver därför tillstånd.

Artikel 8 stycke 3 i avtalet förutsätter att Finland förbinder sig att i de situationer som nämns i territorialövervakningslagen utan ett stadgeenligt tillståndsförfarande utfärda ett särskilt tillstånd för in- eller utresa när det är nödvändigt i de situationer som avses i avtalet. Detta gäller i första hand situationer där Finland begär stöd och även godkänner mottagande av de resurser som avses i stycke 3 i artikeln. Tillstånd ska utfärdas också när lämnandet av stöd sker mellan två andra av-

talsslutande parter utan att Finland som transitland på något sätt godkänner stödet eller det därtill anslutna tillståndet för inresa till den avtalsslutande parts territorium som råkat ut för en nödsituation. Skyldigheten att utfärda tillstånd gäller endast sådant lämnande av stöd som avses i avtalet. Tillståndsmyndigheten utreder om det vid inresan är fråga om denna typ av stöd. Om detta inte är fallet, tillämpas bestämmelserna i territorialövervakningslagen som sådana vid tillståndsförfarandet. I Finland finns det bestämmelser i lag om tillståndsplikt för in- och utresa av personal, luftfartyg, fartyg eller fordon som avses ovan i detta stycke.

På gränspasseringen av varor som med stöd av artikel 8 i avtalet införs till Finland eller transporteras genom Finland och klassas som räddningsresurser samt kommer från tredjeländer och inte är i fri omsättning i Europeiska unionens medlemsstater tillämpas tullklaringsförfaranden. Närmare bestämmelser om förenklade av dessa förfaranden i samband med nödsituationer finns i tullagstiftningen. Varor som transporteras mellan Norge och Ryssland och mellan Europeiska unionens tullområde ska alltså tullklaras.

Den nordiska passfriheten och befrielsen från uppehållstillstånd trädde i kraft den 12 juli 1952 mellan Finland, Sverige och Norge. År 1958 genomfördes en fullskalig passunion då passvånget vid de inre gränserna slopades även för andra medborgare än medborgarna i de nordiska länderna.

Finland och de övriga nordiska länderna började tillämpa Schengenavtalen samtidigt, dvs. den 25 mars 2001. Det centrala innehållet i Schengenkonventionen är att gränskontrollerna av personer slopas mellan länderna som hör till Schengenområdet. Vid Schengenområdets yttre gränser kvarstår det tidigare förfarandet. Även mellan Schengenländerna får gränskontroller temporärt tas i bruk i situationer där den allmänna ordningen eller den inre säkerheten är hotad. Resanden ska oberoende av Schengenavtalen medföra en gällande handling för utrikes resa som är i kraft och har godkänts i respektive medlemsland (pass eller identitetskort av nyare modell). Medborgarna i de nordiska länderna får fortsättningsvis vistas i de nordiska länderna utan att inneha en handling som gäller för ut-

rikes resa, men en person ska vid behov kunna bevisa sin identitet med en giltigt identitetshandling, t.ex. körkort.

Finland iakttar i enlighet med Europeiska unionens lagstiftning den gemensamma viseringspolitiken som föreskrivs i artikel 77 i fördraget om Europeiska unionens funktions sätt. Tillämpningen av viseringförfarandet enligt Schengenavtalen gäller Ryssland när Barentsavtalet tillämpas.

I rådets viseringsförordning (539/2001/EG) finns en fastställd förteckning över de tredjeländer, inklusive Ryssland, vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar medlemsstaternas yttre gränser och över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav. I artikel 4.1 (led c) i viseringsförordningen nämns som ett undantag från detta krav besättning och hjälppersonal vid nödhjälps- eller räddningsflygningar och annan hjälppersonal vid katastrofer och olyckor. Viseringsförordningen berättigar till att föreskriva nationella undantag från viseringsskyldigheten för dessa persongrupper. Enligt artikel 5.1 i viseringsförordningen ska medlemsstaterna inom tio arbetsdagar underätta de övriga medlemsstaterna och kommissionen om de åtgärder staterna har vidtagit med stöd av artikel 4.

I överenskommelsen mellan Finland och Ryssland om räddningstjänstsamarbete finns bestämmelser om snabb och enkel gräns- och tullkontroll som ska garanteras vid överskridande av territorialgränsen. Ländernas gränsfullmäktige har för de olika gränsbevakningssektionerna närmare avtalat om vissa förfaranden, t.ex. för Sydöstra Finland genom det protokoll som upprättats den 12 februari 1999. Enligt vad som avtalats behöver personalen vid räddningsenheter inte ha visum. Chefen för en stödjande räddningstjänstenhet uppvisar vid gränsen en personalförteckning för granskning, och utöver detta ska varje medlem i gruppen inneha de identitetshandlingar som krävs. En gränspasseringsom avviker från den lagenliga luftfartygstrafiken mellan Ryssland och Finland förutsätter förutom ett eventuellt tillstånd för inresa även att ländernas luftfartsmyndigheter avtalar om detta från fall till fall även i situationer där räddningstjänsterna samarbetar. Det kan vara fråga om t.ex. släckning av skogs-

bränder med hjälp av luftfarkoster eller transport av räddningsresurser.

Artikel 9. Tullavgifter, andra pålagor och skatter. Enligt artikel 9 i avtalet ska de avtalslutande parterna tillämpa sina respektive nationella lagstiftningar och sina internationella åtaganden när det gäller dispens och befrielse från tullavgifter, andra pålagor och skatter för räddningsresurser som förs in i, transiteras genom eller förs ut ur de avtalslutande parternas territorium. I artikeln föreskrivs inte om nya grunder för tullfrihet eller skattefrihet.

Lämnande av stöd enligt avtalet inbegriper egentligen inte utförelse ur eller införelse i ett land, utan det är fråga om räddningsinsatser vars genomförande förutsätter användning av olika hjälpmedel på en annan avtalslutande parts territorium. Den stödjande partens insatsstyrka transporterar utrustningen till insatsområdet, använder den vid räddningsinsatsen och tar den med sig efter det att insatsen avslutats. Detsamma gäller transport av räddningsresurser genom ett transitland. Räddningsinsatser kan även inbegripa katastrofstöd eller annat lämnande av stöd, där humanitär bistånd levereras till befolkningen eller utrustning för räddningsinsatser överlämnas.

Enligt artikel 28 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska Europeiska unionen innefatta en tullunion, där unionens tullbestämmelser tillämpas på import från tredjeländer. Mellan unionens medlemsstater iaktas principen om fri rörlighet för varor och tjänster. Norge deltar i Europeiska unionens inre marknad i och med att landet 1992 tillsammans med de övriga EFTA-länderna ingick avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) med den dåvarande Europeiska gemenskapen. EES-avtalet omfattar dock inte bl.a. mervärdes- och punktskatt, och EES utgör ingen grund för ett medlemskap i Europeiska unionens tullunion. Därför ska även varor som transporteras mellan Norge och Europeiska unionens tullområde tullklareras.

Enligt artikel 74 i tullbefrielseförordningen ska, för att hjälpa offer för katastrofer, tullbefrielse beviljas för varor som importeras från tredjeländer av katastrofhjälpporganisationer för övergång till fri omsättning för att tillgo-

dose dessa organisationers behov i samband med deras verksamhet eller varor som kostnadsfritt delas ut till offer för katastrofer. Enligt artikel 76 i tullbefrielseförordningen ska befrielsen beviljas under förutsättning att kommissionen fattar ett beslut om detta på begäran av medlemsstaten. I avvaktan på besked om beslut får medlemsstater bevilja uppskov för tullar. Befrielse ska inte beviljas för material och utrustning som importerats för återuppbyggnad av katastrofområden (artikel 75 i tullbefrielseförordningen). I mervärdesskattelagen (1501/1993) finns motsvarande bestämmelser om skattefrihet för import av varor (94 § 1 mom. 12 punkten).

Räddningsutrustning som importerats temporärt kan även vara helt eller delvis tullfri i enlighet med bestämmelserna om temporär import i tullkodexen och dess tillämpningsförfordning (Kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93). Finland har även anslutit sig till Istanbulkonventionen om temporär import, där det finns bestämmelser om de allmänna grunderna för temporär import (FördrS 96/1999). I artikel 656 i tullkodexens tillämpningsförfordning föreskrivs om förutsättningarna för hel befrielse från importtullar för temporär import på Europeiska unionens tullområde av utrustning som används för att motverka följderna av katastrofer eller motsvarande situationer. Temporär import till unionens tullområde av varor som ska användas vid räddningsinsatser förutsätter en tulldeklaration samt tillstånd av tullmyndigheten. Deklarations- och tillståndsförfarandet kan förenklas under de förutsättningar som närmare anges i tullkodexens tillämpningsförfordning. Tillstånd kan t.ex. sökas och tulldeklarationen ges muntligen. Om temporär import är helt tullfri, tas inte heller mervärdesskatt ut för importen. Att efter det att en räddningsinsats har avslutats till Finland återställa utrustning och andra räddningsresurser som temporärt exporterats från Finland till tredjeländer, i detta fall till Ryssland eller Norge, och som kommer från Finland eller annars har varit här i fri omsättning är befriat från tullavgifter och importskatt.

Inom Europeiska unionen har punktbeskattningen förenhetligats genom rådets direktiv 2008/118/EG om allmänna regler för punktbeskattning och om upphävande av direktiv

92/12/EEG. I Finland har direktivet genomförts genom punktbeskattelagen (182/2010). Huvudregeln är att punktbeskattningliga produkter beskattas i det land där de frisläpps för konsumtion. Skattefria är dock t.ex. bränslen som används i yrkesmässig fartygs- eller flygtrafik. Fordon som är registrerade i Europeiska unionens medlemsstater eller i Ryssland är när de beskattas i ursprungslandet befriade från både fordonsskatt som tas ut som fast skatt och som konsumtionsskatt.

Artikel 10. Återvändande av insatsstyrkor och räddningsresurser. I artikel 10 i avtalet föreskrivs om den stödjande partens skyldighet att, när en räddningsinsats har avslutats, avlägsna samtliga insatsstyrkor och deras räddningsresurser. Utrustningen en insatsstyrka använder vid en räddningsinsats förs till insatsområdet för utförande av uppdraget. När uppdraget har slutförts ska insatsstyrkan avlägsna utrustningen från den mottagande partens territorium, om inte annat har avtalats mellan de avtalsslutande parterna. Skyldigheten att avlägsna utrustning gäller inte förnödenheter som delats ut till befolkningen (skyddsutrustning, läkemedel, livsmedel) och som det har varit nödvändigt att dela ut för att uppnå målsättningarna med uppdraget. Enligt avtalet kan även material som förbrukats, delats ut, förstörts eller förlorats bli kvar på insatsområdet. På tullfriheten och skattefriheten för utrustning som inte har avlägsnats tillämpas i enlighet med artikel 9 de avtalsslutande parternas respektive nationella lagstiftningar.

Artikel 11. Operativt befäl inom insatsområdet. I artikel 11 i avtalet föreskrivs om ansvaret för befälet inom insatsområdet. Respektive avtalsslutande parts behöriga myndigheter har ansvaret för det operativa befälet för en insats inom ett insatsområde som befinner sig inom den avtalsslutande partens territorium samt leder i övrigt det internationella biståndet som ska tas emot. Enligt 34 § 1 mom. i räddningslagen ska räddningsledaren komma från det räddningsområde där olyckan eller tillbudet har uppstått, om inte något annat har avtalats. I samma paragraf föreskrivs även att räddningsverksamheten leds av en räddningsmyndighet som utför uppgiften under tjänsteansvar. Om myndigheter från flera ansvarsområden deltar i rädd-

ningsverksamheten, är räddningsledaren allmän ledare (räddningslagen 35 § 1 mom.). Nämnade bestämmelser gäller befäl i alla former av nödsituationer och samarbetsituationer, även när räddningsresurser från en stödjande parts deltar i räddningsinsatsen. Syftet med avtalet är inte att på ett sätt som skiljer sig från detta föreskriva om insatser som utförs och befogenheter som innehas av en stödjande parts insatsstyrka.

Den verksamhet insatsstyrkor utför i Finland baserar sig på en uttrycklig begäran som Finland framfört. De finländska myndigheterna leder även förflyttningen av räddningsresurserna från riksgränsen till insatsområdet. En insatsstyrka som deltar i en räddningsinsats fungerar som en självständig grupp under egen ledning och utför de uppgifter som den får av den myndighet som leder räddningsinsatsen i det mottagande landet. Insatsstyrkorna utför uppgifter som hör till en räddningsinsats endast under ledning av de finländska räddningsmyndigheterna och i regel endast när dessa är närvarande. Styrkornas medlemmar eller överordnande fattar inte beslut som gäller genomförandet av en räddningsinsats.

Enligt 51 § i räddningslagen kan frivilliga organisationer och personer anlitas i räddningsverksamhet, dock inte i uppgifter som innebär avsevärd utövning av offentlig makt, såsom att utöva myndighetsbefogenheter. I Finland har de frivilliga brandkårenas betydande uppgifter, även operativa, som hör till räddningsväsendet. Personer som hör till frivilliga brandkårer kan dock enligt lag inte inneha uppgifter som innebär utövande av myndighetsbefogenheter. Motsvarande praxis iaktas när Finland tar emot stöd som erbjuds av en annan avtalsslutande part. Personer som ingår i en insatsstyrka från en annan avtalsslutande part utövar inte offentlig makt i Finland.

I artikel 11 i avtalet förutsätts dessutom att de arbets- och tjänsteförhållanden som gäller i en insatsstyrkas hemland tillämpas på styrkans medlemmar när de tjänstgör inom en mottagande parts territorium.

Artikel 12. Räddningsresurser och underhåll för insatsstyrkor. Enligt artikeln förutsätts att insatsstyrkorna ska kunna verka oberoende inom insatsområdet i minst 24 tim-

mar. Den mottagande parten ska vid behov tillhandahålla insatsstyrkorna ytterligare räddningsresurser samt underhåll och andra nödvändiga tjänster, inklusive sjukvård, livsmedel och förläggning.

Artikel 13. Kostnader. I artikel 13 i avtalet föreskrivs om ersättning för kostnaderna för räddningsinsatser mellan de avtalsslutande parterna. Enligt stycke 1 i artikeln ska den mottagande parten ersätta kostnaderna för lämnat stöd, om inte den stödjande parten bestämmer att stödet lämnas utan kostnad. Bestämmelsen motsvarar i detta avseende Finlands övriga bilaterala och multilaterala avtal om räddningstjänstsamarbete. Det har ofta varit praxis att lämna stöd utan ersättning. Beslut fattas från fall till fall så att ersättning inte har tagits ut för stöd som klassas som humanitärt bistånd, där det i första hand är fråga om människors grundläggande säkerhet. Däremot är t.ex. användning av luftfartyg vid släckning av skogsbränder i första hand avgiftsbelagt stöd. Om Finland lämnar stöd utan kostnad, ansvarar den behöriga myndighet som beslutar om lämnandet av stöd och levererar räddningsresurserna för kostnaderna. När inrikesministeriet som statens behöriga myndighet beslutar om lämnandet av stöd, betalas kostnaderna för lämnandet av stöd med det anslag som beviljats inrikesministeriet (räddningsväsendets särskilda utgifter, moment 26.30.20).

Enligt stycke 2 i artikeln kan en begäran om stöd återkallas när som helst, men den stödjande parten har då rätt till ersättning för de kostnader som den redan har ådragit sig.

Enligt stycke 3 i artikeln ska den stödjande parten vara beredd att informera den mottagande parten om de uppskattade kostnaderna för lämnande av stöd. Utifrån denna information uppskattar den mottagande parten om stödet kan godtas och tas emot i den erbjudna formen.

De finländska gränskommunerna, som det lokala räddningsväsendet som upprätthåller dem numera ansvarar för, har med stöd av avtalet mellan de nordiska länderna om räddningstjänster ingått samarbetsavtal med brandkåren i Sverige och Norge. Avtalen är ömsesidiga och förutsätter prestationer och tjänster från båda parterna. De lokala räddningsmyndigheterna får med stöd av Ba-

rentsavtalet om räddningstjänster även avtala med ryska myndigheter t.ex. om förfaranden för lämnande av stöd och om ersättning samt annat samarbete. Detta ska dock ske inom ramarna för de lokala räddningsmyndigheternas befogenheter och anslag.

Artikel 14. Försäkringar och ersättning. I artikel 14 i avtalet föreskrivs om försäkring av insatsstyrkor och om ersättning av skador som uppstår i samband med lämnandet av stöd räddningsinsats mellan de avtalsslutande parterna.

Enligt stycke 1 i artikeln ska medlemmarna i en insatsstyrka som deltar i en räddningsinsats och räddningsresurserna försäkras i tillräcklig utsträckning, i enlighet med nationell lagstiftning. En försäkring ska tecknas för medlemmarna som deltar i en insatsstyrka och för räddningsresurserna. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att skador som uppstår i samband med lämnandet av stöd ersätts utan dröjsmål och till sitt fulla belopp oberoende av t.ex. den mottagande partens myndigheters vållande och åtgärder. Enligt avtalet ska kostnader i samband med försäkring inte inkluderas i de allmänna ersättningskraven. Arbetsgivares och offentliga samfunds skadeståndsansvar enligt skadeståndslagen (412/1974) gäller även det stöd Finland lämnar till en annan avtalsslutande part.

I lagen om civilpersonals deltagande i krishantering, som enligt lagens 1 § och 2 § 2 mom. gäller även humanitärt bistånd som avses i 38 § i räddningslagen för att lindra skadeverkningarna av storolyckor och naturkatastrofer, föreskrivs bl.a. om vilka uppgifter staten som arbetsgivare har. Den som deltar i krishantering utomlands står i ett offentligrättsligt anställningsförhållande för viss tid till staten, som i egenskap av arbetsgivare företräds av Räddningsinstitutet. I fråga om villkoren för anställningsförhållandet gäller vad som bestäms i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering och i statstjänstemannalagen (750/1994).

Enligt 10 § i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering betalas, om någon som stod i anställningsförhållande har avlidit, till hans eller hennes rättsinnehavare ett ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring enligt det som har överenskommit i statens

tjänste- och arbetskollektivavtal. Bestämmelser om avlöning, ersättning på grund av gällande förhållanden och ersättande av extra kostnader i fråga om en person i ett anställningsförhållande som avses i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering finns i inrikesministeriets förordning om anställningsvillkoren för civilpersonal som deltar i krishantering (35/2005). Enligt 8 § i förordningen tecknar den statliga arbetsgivaren en resgods- och resenärsförsäkring för en person i anställningsförhållande för den tid anställningsförhållandet pågår. Detta förfarande iaktas även vid tillämpningen av Barentsavtalet om räddningstjänster.

Enligt stycke 2 i artikeln avstår de avtalsslutande parterna från krav på ersättning från någon av de andra avtalsslutande parterna för sådana personskador eller skador på egendom i fråga om en insatsstyrkas medlemmar eller räddningsresurser som inträffat i samband med räddningsinsatsen, om skadorna har orsakats genom olyckshändelse (i den engelskspråkiga texten *accidentally*) under en räddningsinsats. Olyckshändelse avser här skador som skett genom olyckor eller på annat sätt än till följd av vårdslöshet eller genom uppsåt. I avtalet förutsätts inte att en skada beror på åtgärder som vidtagits av någondera avtalsslutande part. Det försäkringskydd som krävs enligt stycke 1 i artikeln täcker även den skada som avses här. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna i skadeståndslagen enligt vilka skyldighet att ersätta en skada förutsätter uppsåt eller vållande. Även arbetsgivares och offentliga samfunds skadeståndsansvar förutsätter att en arbetstagare förorsakar skada genom fel eller försummelse. I stycke 2 i artikeln föreskrivs dock endast om förhållandena mellan de avtalsslutande parterna och man ingriper inte i enskildas rättsliga ställning.

Enligt stycke 3 i artikeln får ett krav på ersättning dock framföras till en annan avtalsslutande part om en skada som nämns i stycke 2 har inträffat till följd av grov vårdslöshet eller genom uppsåt. Detta kan bli aktuellt t.ex. i brottsfall där försäkringsbolag eller arbetsgivare vägrar att betala ut ersättning. Enligt 3 kap. 1 § i skadeståndslagen är arbetsgivare skyldig att ersätta skada, som arbetstagare förorsakar genom fel eller för-

summelse i arbetet. Arbetstagare är själva ansvariga för skada som de vållar i sitt arbete genom fel eller försummelse, men ersättningsbeloppet får enligt 4 kap. 1 § i skadeståndslagen jämkas, och om arbetstagaren endast har gjort sig skyldig till lindrigt vållande döms inget skadestånd ut. För skada som har orsakats uppsåtligen ansvarar arbetstagaren till dess fulla belopp, om det inte finns särskilda skäl att skäligen nedsätta skadeståndet. Bestämmelsen i stycke 3 i artikeln avser situationer där arbetsgivaren på grund av att en gärning inträffat genom uppsåt eventuellt inte är ersättningskyldig, och där den som lidit skada därför bör framföra sitt krav direkt till den som orsakat skadan. Bestämmelsen i avtalet gäller endast rättsförhållandena mellan staterna som är avtalsslutande parter och påverkar inte enskildas rättigheter eller skyldigheter. Syftet med bestämmelsen är att göra det enklare att få ersättning för skador som en annan avtalsslutande parts personal orsakat i de situationer som avses i stycket i fråga.

Enligt stycke 4 i artikeln ska den mottagande parten ersätta personskador eller skador på egendom som orsakas tredje mans personal eller egendom inom den mottagande partens territorium, om en medlem av en insatsstyrka från den stödjande parten har orsakat skadan oavsiktligen (i den engelskspråkiga texten *accidentally*). Med tredje mans personal eller egendom avses vilken som helst utomstående aktör som en medlem i en insatsstyrka har orsakat skada för. Med oavsiktligen avses skador som uppstått genom olyckor eller på annat sätt än till följd av vårdslöshet eller genom uppsåt. Ersättningen grundar sig i detta fall på bestämmelserna i den mottagande partens nationella lagstiftning om ersättning för skada som orsakats av dess egen personal. Bestämmelsen i avtalet avser den avtalsslutande partens skyldighet att direkt ersätta den som lidit skada för den skada som en medlem i en insatsstyrka orsakat, och inte enbart ersätta en annan avtalsslutande part, vilket är fallet i de situationer som avses i de andra styckena i artikeln. I detta fall krävs det inte att den stödjande parten återbetalar den betalda ersättningen.

Enligt stycke 5 i artikeln ska den stödjande parten till den mottagande parten återbetala

ersättning som den mottagande parten eventuellt har betalat ut till tredje man för person- eller egendomsskada, om den stödjande partens personal orsakat skadan uppsåtligen eller av grov vårdslöshet. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i stycke 3 om de avtalsslutande parternas inbördes ansvarsförhållanden, men gäller här skador som utomstående lidit och inte skador som en insatsstyrka eller dess medlemmar lidit. Bestämmelsen säkerställer att ersättningen som betalats ut till en utomstående som lidit skada tas ut av den part som orsakat skadan utan att den som lidit skada behöver väcka skadestånd mot den avtalsslutande part som orsakat skadan eller dess personal. Bestämmelsen i avtalet påverkar således inte enskildas rättigheter och skyldigheter utan gäller förhållandena mellan de avtalsslutande parterna.

Artikel 15. Användning av information. Enligt artikel 15 i avtalet får information som har tagits emot i samband med tillämpningen av avtalet användas enligt den nationella lagstiftningen i varje avtalsslutande part och i enlighet med de internationella åtaganden som staterna är bundna av. Under en räddningsinsats får en insatsstyrka informeras om t.ex. ärenden som omfattas av affärshemlighet och som det av säkerhetsskäl är nödvändigt att känna till. En insatsstyrka kan även delges känslig information om offren för nödsituationer. Hänvisningar till nationell lagstiftning om sekretess och till internationella förpliktelser som är bindande för staten i fråga är därför nödvändiga.

Med stöd av 24 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, är handlingar som innehåller uppgifter om en privat affärs- eller yrkeshemlighet samt olika uppgifter om en person sekretessbelagda. Sekretessen gäller såväl handlingssekretess som tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande (*offentlighetslagen* 22—23 §). Enligt 30 § i *offentlighetslagen* är det möjligt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en utländsk myndighet, om samarbetet mellan den utländska och den finska myndigheten regleras i en för Finland bindande internationell överenskommelse.

Enligt 86 § i räddningslagen får en person som hör till räddningsväsendets personal el-

ler deltar i räddningsverksamhet inte på ett för räddningsväsendet obehörigt sätt utnyttja eller olovligen röja omständigheter som han eller hon har fått kännedom om i uppdraget och som enligt lag eller med stöd av lag ska hållas hemliga eller som gäller en enskild persons affärs- eller yrkeshemlighet, ekonomiska ställning, personliga förhållanden eller hälsotillstånd. Trots tystnadsplikten får i enskilda fall sådana uppgifter röjas som är nödvändiga för att skydda liv eller hälsa eller avvärja betydande skador på miljön eller egendom. Det kan vara nödvändigt att på motsvarande sätt informera den stödjande partens insatsstyrka.

Artikel 16. Språk. I artikeln föreskrivs om de språk som ska användas vid tillämpningen av avtalet. Korrespondensen som rör tillämpningen ska ske på engelska eller på den avtalsslutande partens officiella språk med bifogad översättning. Närmare bestämmelser om de språk som ska användas vid räddningsinsatser finns inte i avtalet, men de mottagande parterna ska göra sitt yttersta för att tillhandahålla insatsstyrkorna lämplig tolkning.

Avtalet har enligt det inledande stycket i delen med underskrifter upprättats på alla avtalsslutande parter språk samt på engelska som används som förhandlingsspråk. Det sistnämnda språket har i tolkningsfall företräde. Användning av engelska möjliggör i många fall ett flexibelt och snabbt förfarande. Vid mötena som ordnas av den gemensamma kommittén, som avses i artikel 4 i avtalet, används i praktiken engelska och en avtalsslutande part som eventuellt behöver tolkning ska själv sköta om att tolkning ordnas.

Artikel 17. Tvistlösning. I avtalet finns inga detaljerade bestämmelser om de förfaranden som ska iakttas vid tvistlösning. De avtalsslutande parterna förhandlar vid behov och varje part utser sina egna ombud. De behöriga statliga myndigheterna utser ombud till förhandlingar på riksomfattande nivå på samma sätt som till den gemensamma kommittén, som avses i artikel 4.

Artikel 18. Depositarie. Enligt artikel 18 i avtalet är Sveriges utrikesdepartement depositarie för det ursprungliga exemplaret av avtalet.

Artikel 19. Slutbestämmelser. Enligt slutbestämmelserna i artikel 19 i avtalet träder avtalet i kraft 30 dagar efter det att depositarien från alla avtalsslutande parter har tagit emot ett meddelande om att de har genomfört de nationella förfaranden som är nödvändiga för att detta avtal ska träda i kraft. Varje avtalsslutande part kan när som helst säga upp avtalet genom att skicka ett skriftligt meddelande till depositarien minst sex månader före den planerade uppsägningen av avtalet.

2 Lagförslag

1 §. Lagens 1 § innehåller en sedvanlig bestämmelse om blankettlag genom vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom lag. I avsnittet om behovet av riksdagens samtycke redogörs för bestämmelserna som hör till området för lagstiftningen.

2 §. Enligt 2 § i lagförslaget bestäms om ikraftträdandet av denna lag genom förordning av republikens president. Lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft.

En redogörelse för omständigheter som ska beaktas när avtalet sätts i kraft finns ovan i punkt 6 i den allmänna motiveringen.

3 Ikraftträdande

Enligt artikel 19 träder avtalet i kraft 30 dagar efter det att Sveriges utrikesdepartement som är depositarie har tagit emot skriftliga meddelanden av alla avtalsslutande parter om att de har genomfört de nationella förfaranden som är nödvändiga för att avtalet ska träda i kraft. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

Enligt 59 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) ska Ålands lagting ge sitt bifall till en internationell förpliktelse som faller inom landskapets behörighet, för att förpliktelsen ska träda i kraft i landskapet. Brand- och räddningsväsendet hör med stöd av 18 § 6 punkten i självstyrelselagen för Åland till landskapet Ålands behörighet. Avtalet omfattar enligt artikel 2 gränsöverskridande samarbete i Barentsregionen, men inte i landska-

pet Åland. Avtalet anknäver inte heller i övrigt till internationella förpliktelser som gäller Åland. Samtycke av Ålands lagting är av nämnda orsaker inte nödvändigt för att avtalet ska kunna sättas i kraft.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande bl.a. för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Bestämmelser som av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande är bl.a. internationella förpliktelser som är bindande för riksdagens budgetmakt. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis täcker riksdagens grundlagsenliga behörighet att godkänna internationella förpliktelser alla materiella bestämmelser om internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i en förpliktelse ska anses höra till området för lagstiftningen, om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag eller om det finns lagbestämmelser om den sak som förpliknelsen gäller eller det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Enligt dessa kriterier hör en bestämmelse om en internationell förpliktelse till området för lagstiftningen oavsett om den strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd och GrUU 12/2000 rd).

Artikel 1 i avtalet innehåller bestämmelser om definitionerna som används i texten. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att när termerna som definierats i ett avtal gäller frågor som hör till området för lagstiftningen, så påverkar definitionerna indirekt innehållet i de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen och hör därmed också till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och GrUU 24/2001 rd).

Den definition av Barentsregionen som ges i artikel 1 i avtalet och som avgränsar avtalets geografiska tillämpningsområde ska utvärderas på denna grund. De i artikel 1 i avtalet definierade termerna räddningsinsats eller insats (vid nödsituationer), insatsstyrka och resurser för insats i nödsituationer eller räddningsresurser som fastställer ett transitlands skyldighet enligt artikel 8 stycke 3 i avtalet att utfärda ett särskilt tillstånd för in- eller utresa ska utvärderas på motsvarande grunder. Eftersom definitionerna påverkar tillämpningen av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen, hör de till området för lagstiftningen.

I artikel 2 stycke 1 i avtalet föreskrivs bl.a. om tillämpningen av avtalet i Barentsregionen. Bestämmelsen påverkar tillämpningen av de materiella bestämmelserna i avtalet som hör till området för lagstiftningen på samma sätt som det ovan konstaterats att definition av Barentsregionen i artikel 1 i avtalet gör. Därför hör bestämmelsen till området för lagstiftningen.

Artikel 8 stycke 3 i avtalet gäller statlig eller militär personal, luftfartyg, fartyg eller fordon som fordrar särskilt tillstånd för inresa och som har godtagits för att delta i en räddningsinsats inom den mottagande partens territorium. Den mottagande partens berörda myndighet och den berörda myndigheten i ett transitland ska utfärda tillståndet, och statsgränsen får inte passeras förrän det nödvändiga tillståndet har utfärdats. I Finland gäller bestämmelsen i avtalet tillståndsförfarandet enligt 4 och 5 § i territorialövervakningslagen. Den tillståndsplikt för in- och utresa av personal, luftfartyg, fartyg eller fordon som avses ovan i detta stycke föreskrivs i Finland genom lag. Därför hör bestämmelsen till området för lagstiftningen.

I artikel 14 stycke 4 i avtalet finns bestämmelser om den mottagande partens skyldighet att ersätta skador som en medlem av en insatsstyrka från den stödjande parten orsakar oavsiktligt på tredje mans personal eller egendom inom den mottagande partens territorium vid genomförande av verksamhet i samband med tillämpningen av avtalet. Skadorna ersätts då i enlighet med bestämmelserna i den nationella lagstiftning som är tillämplig på den skada som orsakats av den

mottagande partens egen personal. Bestämmelsen gäller ersättning för skada direkt till en utomstående som lidit skada och kan således påverka t.ex. enskilda personers och företags rättsliga ställning. Bestämmelsen i avtalet utvidgar åtminstone i princip arbetsgivares och offentliga samfunds skyldighet att ersätta skada enligt 3 kap. 1 § i skadeståndslagen till att gälla även skada som en annan avtalsslutande parts insatsstyrka orsakar i Finland. Eftersom det föreskrivs i lag om ärenden som motsvarar bestämmelsen i artikel 14 stycke 4 i avtalet, hör bestämmelsen till området för lagstiftningen.

Avdelning XXIII i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt innehåller en bestämmelse om civilskydd (FEUF artikel 196). Unionen ska främja samarbetet mellan medlemsstaterna inom området civilskydd och strävar bl.a. efter att stödja och komplettera deras insatser samt att främja samstämmigheten mellan internationella åtgärder i frågor som rör civilskydd. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva de åtgärder som är nödvändiga för att bidra till att förverkliga de ovan avsedda målen. Enligt artikel 6 i FEUF ska unionen endast ha befogenhet att vidta stödåtgärder på området civilskydd. På områdena för stödåtgärder ersätter unionens befogenheter inte medlemsstaternas befogenheter, och unionens rättsligt bindande akter får på områdena i fråga inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

Avtalet om räddningstjänstsamarbete i Barentsregionen gäller samarbete inom räddningstjänsten, för vilken det inom Europeiska unionen finns lagstiftning som stöder medlemsstaternas verksamhet. Avtalets bestämmelser om förfaranden vid gränspassering och om tullar hänvisar innehållsmässigt till de avtalsslutande parternas nationella lagstiftning och internationella förpliktelser. Med andra ord iakttas vid tillämpningen av avtalet, i enlighet med bestämmelserna i avtalet, de avtalsslutande parternas lagstiftning och internationella åtaganden. Bestämmelserna i avtalet har enligt statsrådets uppfattning ingen inverkan på unionens lagstiftning. Bestämmelserna i avtalet kan således inte an-

ses vara problematiska med tanke på unionens befogenheter.

Med stöd av vad som anförts ovan innehåller Barentsavtalet bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Riksdagens samtycke till avtalet är därför nödvändigt.

Enligt artikel 8 stycke 3 i avtalet ska den avtalsslutande partens berörda myndighet vid behov utfärda tillstånd för in- eller utresa för statlig eller militär personal, luftfartyg, fartyg eller fordon som avses i nämnda stycke och som har godtagits för att delta i en räddningsinsats inom den mottagande partens territorium. Denna bestämmelse gäller förutom den mottaganden parten även transitländer genom vilkas territorium resurser transporteras till ett insatsområde som finns inom en annan avtalsslutande parts territorium.

Med tanke på suveräniteten enligt i 1 § i grundlagen är utfärdandet av tillstånd inte problematiskt när Finland begär stöd och godkänner mottagande av insatsstyrkor eller räddningsresurser för vilka det enligt lag krävs tillstånd för inresa. Avtalet förutsätter dock att Finland även som transitland utfärdar motsvarande tillstånd vid lämnande av stöd mellan två andra avtalsslutande parter. Finland har ingen del i ett förfarande där två andra avtalsslutande parter avtalar om lämnande av stöd, och Finland godtar då inte heller införseln av stöd till ett insatsområde. Tillstånd ska också i detta fall utfärdas, men endast för räddningsinsatserna som avses i avtalet och bestämmelserna i avtalet ska även i övrigt iakttas. På finskt territorium har enheter och resurser, som använder transiträtt, med stöd av tillståndet inte rätt till annat än att förflytta sig till insatsområdet. Förflyttningen ska ske via den kortaste ändamålsenliga rutten och så snabbt som möjligt, såsom krävs vid nödsituationer. Enheternas personal utövar inga befogenheter på finskt territorium, och förfarandet är således inte förknippat med att utöva offentlig makt eller att anförtro befogenheter åt en främmande stats myndigheter eller andra som hör till en insatsstyrka. Myndigheten som utfärdar ett tillstånd för inresa får ställa begränsningar eller villkor för transiteringen. Dessa får dock inte kränka avtalets syfte. I praktiken sker transiteringen under ledning av de finländska myndigheterna.

I samband med de traditionella förpliktelserna om internationell rätt har grundlagsutskottet enligt förarbetena till grundlagen av tradition utgått från att sådana förpliktelser som är sedvanliga i modernt internationellt samarbete och som bara i obetydlig utsträckning påverkar statens suveränitet inte direkt kan anses strida mot bestämmelserna om suveränitet enligt 1 § i grundlagen (RP 1/1998 rd, GrUU 36/2006 rd). Bestämmelsen om transitland gäller därför endast mindre avvikelser från villkoren för inresa enligt territorialövervakningslagen, och den ska inte anses kränka Finlands suveränitet.

Avtalet innehåller inga bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen. Av-

talet kan därför godkännas med enkel majoritet och lagförslaget om sättande i kraft av avtalet behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

Riksdagen godkänner det i Moskva den 11 december 2008 ingångna avtalet mellan regeringarna i Barentsregionen på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag**

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan regeringarna i Barentsregionen om samarbete på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer.

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Moskva den 11 december 2008 ingångna avtalet mellan regeringarna i Barentsregionen om samarbete på området förebyggande av, beredskap för och in-

satser vid nödsituationer gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 16 december 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister Päivi Räsänen

Fördragstext

**AVTAL MELLAN REGERINGARNA I
BARENTSREGIONEN
OM SAMARBETE PÅ OMRÅDET FÖR-
REBYGGANDE AV, BEREDSKAP FÖR
OCH INSATSER VID NÖDSITUATIO-
NER**

**AGREEMENT BETWEEN THE
GOVERNMENTS IN THE BARENTS
EURO-ARCTIC REGION
ON COOPERATION WITHIN THE
FIELD OF EMERGENCY
PREVENTION,
PREPAREDNESS AND RESPONSE**

Regeringarna i republiken Finland, Konungariket Norge, Ryska federationen och Konungariket Sverige, nedan kallade de avtalsslutande parterna,

- som beaktar det väl etablerade internationella samarbetet på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer och som önskar utöka samarbetet ytterligare för att underlätta ömsesidigt stöd vid naturkatastrofer, katastrofer vållade av människor och andra nödsituationer i Barentsregionen, däribland stöd till nödställda personer,

- som betonar att tidiga och utförliga notifikationer om nödsituationer på land, till sjöss eller på is samt effektiva rutiner för kommunikation och beslutsfattande är nödvändiga förutsättningar för att ge och ta emot stöd,

- som är medvetna om det redan väl etablerade samarbetet i fråga om sjö- och flygräddningstjänst och om bilaterala överenskommelser på detta område mellan de avtalsslutande parterna,

- som är medvetna om konventionen om tidig information vid en kärnenergiolycka och konventionen om bistånd i händelse av kärnteknisk olycka eller ett nödläge med radioaktiva ämnen, båda av den 26 september 1986, och om bilaterala överenskommelser på detta område mellan de avtalsslutande parterna,

- som hänvisar till den ökande användningen av de nordliga områdena för utvinning av naturresurser, transport och andra ekonomiska syften samt för vetenskapliga och andra ändamål,

The Governments of the Republic of Finland, the Kingdom of Norway, the Russian Federation and the Kingdom of Sweden, hereinafter referred to as the Contracting Parties,

- noting the well established international cooperation concerning emergency prevention, preparedness and response, and desiring to further extend cooperation to facilitate the provision of mutual assistance in the event of natural or man-made disasters or other emergency situations in the Barents Euro-Arctic Region, including rendering assistance to persons in distress;

- emphasising that early and effective notification of emergencies on land, at sea or on ice, and effective routines for communication and decision making are essential preconditions for both the rendering and receipt of assistance;

- mindful of the already well established cooperation in maritime and aeronautical search and rescue and of bilateral agreements in this field between the Contracting Parties;

- mindful of the Convention on Early Notification of a Nuclear Accident and the Convention on Assistance in Case of a Nuclear Accident or Radiological Emergency, both of 26 September 1986, and of bilateral agreements in this field between the Contracting Parties;

- referring to the increasing use of northern regions for natural resources extraction, transport and other economic purposes and for scientific and other purposes;

- som är medvetna om risken för allt oftare förekommande olyckor vållade av klimatet i de nordliga områdena,

- som är medvetna om det möjliga ökade behovet av tekniska och andra resurser för att hantera olika nödsituationer,

- som anser att närmast belägna lämpliga räddningsresurser kan finnas i en grannstat och som önskar etablera ett gränsöverskridande direkt samarbete på det lokala och regionala planet i Barentsregionen vid nödsituationer,

- som beaktar de avtalsslutande parternas nytta av informations- och erfarenhetsutbyte om förebyggande och hantering av nödsituationer och om begränsning och undanröjande av konsekvenserna av dessa samt av genomförande av gemensam utbildning och gemensamma övningar,

- som önskar utveckla sitt samarbete inom ramen för sina respektive nationella lagstiftningar utan att det påverkar gällande bilaterala eller multilaterala skyldigheter eller åtaganden,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Definitioner

I enlighet med detta avtal ska följande termer ha nedan angivna betydelser:

Med termen nödsituation avses ett tillstånd, ofta farofyllt, som härrör från en plötslig händelse som kan omfatta både mindre och större tillbud och olyckor, såsom trafikolyckor, tillbud och olyckor inom industrin, explosioner, bränder, jordras, jordskred, översvämningar eller andra tillbud vållade av människor eller naturkatastrofer som har orsakat eller kan orsaka skada på människor eller egendom eller i miljön och som fordrar snabba åtgärder. Med termen nödsituation avses också en situation med nödställda eller saknade personer som kräver åtgärder såsom organiserade sök- och/eller räddningsinsatser.

Med termen Barentsregionen avses det geografiska område som omfattas av följande regionala, politiska/administrativa enheter:

- I Finland: Lapplands län och Uleåborgs

- mindful of the potential for more frequent climate induced calamities in northern regions;

- cognisant of the possible increased need for technical and other resources in order to manage various emergencies;

- considering that the nearest suitable emergency response resources may be located in a neighbouring state, and desiring to develop direct cross border cooperation on local and regional level in the Barents Euro-Arctic Region in the event of emergencies;

- considering the benefits for the Contracting Parties from exchanges of information and experience on the prevention and management of emergencies, and on limitation and elimination of their consequences, and the conduct of joint training and exercises;

- desiring to develop their collaboration within the framework of their respective national legislations without prejudice to existing bilateral or multilateral obligations and commitments;

have agreed on the following:

Article 1

Definitions

For the purposes of the present Agreement the following terms shall have the definitions hereunder assigned to them:

The term emergency refers to a situation(s), often hazardous, which occur(s) from a sudden event covering both minor and major incidents and accidents, such as traffic accidents, industrial incidents and accidents, explosions, fires, cave-ins, landslides, floods, or other man made or natural disasters, which caused or may cause personal injury or damage to property or the environment and that demands prompt action. The term emergency also refers to a situation of persons in distress or missing persons, that demands action such as organised search and/or rescue efforts.

The term Barents Euro-Arctic Region refers to the geographic area covered by the following sub-national political/administrative entities:

- in Finland: the provinces of Lapland and

län.

- I Norge: Nordlands fylke, Troms fylke och Finnmarks fylke.

- I Ryssland: Republiken Karelen, Republiken Komi, Arkhangelsk län, Murmansk län och det autonoma området Nenets.

- I Sverige: Norrbottens län och Västerbottens län.

Med termen behörig statlig myndighet avses följande:

- I Finland: inrikesministeriet.

- I Norge: justitie- och polisdepartementet.

- I Ryssland: ministeriet för civilförsvar, olyckshändelser och undanröjande av konsekvenserna av naturkatastrofer.

- I Sverige: Försvarsdepartementet.

Med termen behörig regional och lokal myndighet avses de styrande organen i kommuner, kommunförbund och områden med konsoliderat lokalt styre samt länsstyrelser och berörda statliga myndigheter i förvaltningsdistrikten i Barentsregionen som är behöriga i frågor som täcks av detta avtal.

Med termen mottagande part avses en avtalslutande part som begär hjälp i en nödsituation.

Med termen stödjande part avses en avtalslutande part som lämnar stöd i en nödsituation.

Med termen transitland avses en stat vars regering är en annan avtalslutande part än den mottagande parten eller den stödjande parten, genom vars territorium, luftrum och/eller territorialvatten insatsstyrkor och räddningsresurser transporterats.

Med termerna räddningsinsats eller insats (vid nödsituationer) avses sök- och räddningsinsatser och andra aktiviteter i en nödsituation, däribland katastrofstöd och annan hjälp som lämnas för att rädda liv eller hindra eller begränsa skador på egendom eller i miljön.

Med termen insatsstyrka avses en organiserad grupp av specialister från en stödjande part som är utsedd för att genomföra räddningsinsatser och som opererar under ett och samma befäl.

Med termen insatsområde avses det geogra-

Oulu

- in Norway: the counties of Nordland, Troms and Finnmark

- in Russia: the Republic of Karelia, the Republic of Komi, Arkhangelsk oblast, Murmansk oblast, Nenets autonomous area

- in Sweden: the counties of Norrbotten and Västerbotten.

The term state competent authorities refers to:

- in Finland: the Ministry of the Interior

- in Norway: the Ministry of Justice and the Police

- in Russia: the Ministry of Civil Defense, Emergencies and Elimination of Consequences of Natural Disasters

- in Sweden: the Ministry of Defence.

The term regional and local competent authorities refers to the governing bodies of municipalities, federations of municipalities and consolidated local government areas, as well as county administrative boards and pertinent state authorities in the district administrations in the Barents Euro-Arctic Region with authority on issues which fall under the scope of the present Agreement;

The term Requesting Party refers to the Contracting Party that requests assistance in the event of an emergency.

The term Assisting Party refers to the Contracting Party providing assistance in the event of an emergency.

The term transit state refers to any state, whose Government is a Contracting Party, other than the Requesting Party or the Assisting Party, through whose territory, including air space and/or territorial waters, response teams and emergency response resources are transported.

The terms emergency response or (emergency) response operations refer to search and rescue efforts and other activities in the event of an emergency, including disaster relief or other assistance, undertaken in order to save life, or limit or eliminate material and environmental consequences.

The term response team refers to an organised group of specialists of an Assisting Party, assigned to undertake emergency response and operating under one single command.

The term emergency area refers to the

fiska område i Barentsregionen där en nödsituation har uppstått och där en räddningsinsats genomförs.

Med termerna resurser för insats i nödsituationer eller räddningsresurser avses utrustning, förråd, hjälpmateriel, annan materiel och tjänster som är relevanta, proportionella och bedöms vara nödvändiga för att trygga den specifika räddningsinsatsen.

Med termen gemensam manual avses ett dokument som har utarbetats av den gemensamma kommitté som avses i artikel 4 och som innehåller operativ information om förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer i Barentsregionen.

Artikel 2

Avtalets omfattning

Detta avtal omfattar gränsöverskridande samarbete på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer i Barentsregionen samt gemensamma övningar och utbildning med sikte på att förbättra de avtalslutande parternas förmåga att lämna snabbt och effektivt stöd vid räddningsinsatser.

De avtalslutande parterna ska vidareutveckla sådana insatser och metoder som gör det internationella samarbetet på området förebyggande av, beredskap för och insatser vid nödsituationer mer effektivt.

Artikel 3

De behöriga myndigheternas ansvar

De behöriga statliga myndigheterna ansvarar för att genomföra och samordna tillämpningen av detta avtal.

De behöriga regionala och lokala myndigheterna i varje land får, i enlighet med sina nationella lagstiftningar och inom ramen för sina behörigheter och sina tillgängliga ekonomiska medel, komma överens om genom förändring och utvecklingen av samarbete enligt detta avtal. Dessa myndigheter ska själva vara ansvariga för sina skyldigheter enligt sådana åtaganden.

geographic area in the Barents Euro-Arctic Region where an emergency has occurred and which is subject to an emergency response operation.

The terms emergency response resources or assistance resources refer to equipment, supplies, relief materiel and other materiel as well as services which are relevant, proportional and deemed necessary to ensure the specific emergency response operation.

The term Joint Manual refers to a document prepared by the Joint Committee as referred to in article 4, which contains operational information regarding emergency prevention, preparedness and response in the Barents Euro-Arctic Region.

Article 2

Scope of the Agreement

The present Agreement covers cross-border cooperation within the field of emergency prevention, preparedness and response in the Barents Euro-Arctic Region, including joint exercises and training, with the aim to increase the ability of the Contracting Parties to render swift and effective assistance in emergency response operations.

The Contracting Parties shall further develop such actions and methods, which increase the efficiency of international cooperation in emergency prevention, preparedness and response.

Article 3

Responsibilities of the competent authorities

The state competent authorities are responsible for the management and coordination of the application of the present Agreement.

The regional and local competent authorities in each state may agree, under their national legislation and within their competences and available funds, on the implementation and development of collaboration under the present Agreement. These authorities shall themselves be responsible for their obligations under such commitments.

Artikel 4

Gemensam kommitté

De avtalsslutande parternas behöriga statliga myndigheter ska upprätta en gemensam kommitté för tillämpningen av detta avtal och utse ombud till den. Ordförandeskapet i den gemensamma kommittén ska årligen rotera mellan de avtalsslutande parterna i alfabetisk ordning. Den gemensamma kommittén ska mötas årligen eller vid behov för att planera och samordna samarbetet och för att utvärdera tillämpningen av detta avtal.

Den gemensamma kommittén ska bl.a. initiera och delta i planeringen av övningar och gemensam utbildning, uppdatera den gemensamma manualen och anordna expertutbyte.

Artikel 5

Kontaktpunkter och gemensam manual

Varje behörig statlig myndighet ska utse kontaktpunkter för genomförandet av samarbete enligt detta avtal, däribland kontaktpunkter som är öppna dygnet runt för notifiering och överföring av begäran om stöd i nödsituationer.

De avtalsslutande parterna ska informera varandra om behöriga statliga, regionala och lokala myndigheter och utsedda kontaktpunkter samt lämna all behövlig information om räddningsresurserna och hur dessa är organiserade och används. Denna information ska sammanställas i en gemensam manual. De avtalsslutande parterna ska via den gemensamma kommittén (se artikel 4 ovan) informera varandra om alla förändringar av betydelse rörande informationen.

Artikel 6

Underrättelse om nödsituation

De avtalsslutande parterna ska utan dröjsmål och via de kanaler som anges i artikel 5 i

Article 4

Joint Committee

The state competent authorities of the Contracting Parties shall establish a Joint Committee for the application of the present Agreement and appoint representatives thereto. The chairmanship of the Joint Committee shall rotate among the Contracting Parties on an annual basis and in alphabetical order. The Joint Committee shall meet annually or when necessary to plan and coordinate collaboration and to evaluate the application of the present Agreement.

The Joint Committee shall, inter alia, initiate and participate in the planning of exercises and joint training, update the Joint Manual and organise the exchange of experts.

Article 5

Points of contact and Joint Manual

Each state competent authorities shall designate points of contact for the implementation of cooperation under the present Agreement, including points of contact on a 24 hour basis for notification and transmission of request for assistance in the event of emergencies.

The Contracting Parties shall furnish each other with information regarding, state, regional and local competent authorities and the designated points of contact, as well as with all relevant information concerning emergency response resources, organisation and mode of operation of these resources. This information shall be collected in a Joint Manual. The Contracting Parties shall inform each other through the Joint Committee (see Article 4 above) of all relevant changes to this information.

Article 6

Notification of emergencies

The Contracting Parties shall notify each other, without delay and using the channels

detta avtal underrätta varandra om nödsituationer inom sitt respektive territorium som har eller kan få skadliga konsekvenser för de andra avtalsslutande parternas befolkning eller territorium. Notifikationen ska innehålla information om nödsituationens natur, karaktär och geografiska läge samt om de åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas inom och utom insatsområdet och om andra omständigheter av betydelse. Tillräcklig information ska också lämnas allteftersom situationen utvecklas.

De avtalsslutande parterna får underrätta varandra om nödsituationer som väcker eller tros kunna orsaka stor oro bland allmänheten. En avtalsslutande part får också begära information från en annan avtalsslutande part om nödsituationer som är kända eller förmodas ha inträffat. Det ska emellertid stå den sistnämnda parten fritt att besvara en sådan begäran.

Notifikationen inom ramen för detta avtal ska, i nödvändig utsträckning och enligt den nationella lagstiftningen, tillämpas vid alla nödsituationer.

Vidare ska nödsituationer till sjöss, nödsituationer i luften och nukleära och radiologiska nödsituationer meddelas i enlighet med åtagandena i gällande konventioner och bilaterala överenskommelser.

Artikel 7

Ömsesidigt stöd

En avtalsslutande part som behöver stöd i en nödsituation får begära sådant stöd från den eller de övriga avtalsslutande parterna. Den mottagande parten ska lämna noggranna upplysningar till den stödjande parten om plats och tid för samt karaktär och omfattning av nödsituationen. Den mottagande parten ska också lämna information om vilka slags insatsstyrkor och räddningsresurser som begärs.

Varje avtalsslutande part åtar sig att lämna det stöd som den anser sig kunna erbjuda. Den avtalsslutande part till vilken en begäran om stöd framförs ska utan dröjsmål avgöra om den är i stånd att lämna det begärda stö-

stipulated in Article 5 of the present Agreement, of such emergencies in their respective territories that have or may have detrimental consequences to the population or territory of any of the other Contracting Parties. The notification shall contain information on the nature, character and location of the emergency, as well as on the measures, which have been taken or will be taken in and outside the emergency area, and on any other relevant circumstances. Appropriate information shall also be supplied as the situation develops.

The Contracting Parties may notify each other of any emergencies that cause or are believed to be able to cause wide public concern. A Contracting Party may also request information from another Contracting Party concerning emergencies, which are known or believed to have occurred; however, responding to such a request shall be at the discretion of the latter.

The notification under the present Agreement shall apply, to the extent necessary and under the national legislation, to all emergencies.

In addition, maritime emergencies, aeronautical emergencies, and nuclear and radiological emergencies shall be notified in accordance with the obligations under the relevant conventions and bilateral agreements.

Article 7

Mutual assistance

The Contracting Party requiring assistance in an emergency may request such assistance from the other Contracting Party or Parties. The Requesting Party shall submit to the Assisting Party the detailed information of the place, time, character and scale of the emergency. The Requesting Party shall also provide information on the kind of emergency teams and resources requested.

Each Contracting Party undertakes to provide the assistance that they assess possible to offer. The Contracting Party to whom an assistance request is submitted shall promptly decide whether or not it is in a

det. Den ska omedelbart ange omfattningen av och villkoren för det stöd som kan lämnas och underrätta den mottagande parten om det.

Den mottagande parten ska underrätta den stödjande parten om de insatsstyrkor och räddningsresurser som den godtar.

Artikel 8

Förfaranden för gränspassering

Den mottagande parten och transitländerna ska, i enlighet med sin nationella lagstiftning och sina internationella åtaganden, tillämpa de mest förenklade gränspasseringsförfaranden som är möjliga för insatsstyrkor från den stödjande parten och dess räddningsresurser. I detta syfte ska insatsstyrkorna visa ett intyg utfärdat av den stödjande partens behöriga myndighet som beskriver insatsen och styrkans sammansättning samt lämna en fullständig förteckning över räddningsresurserna.

Alla som ingår i styrkan ska inneha en handling som gäller för utrikes resa enligt den mottagande partens eller transitlandets bestämmelser. Insatsstyrkans medlemmar får bära sina uniformer inom den mottagande partens territorium i enlighet med den mottagande partens nationella lagstiftning.

Om statlig eller militär personal, luftfartyg, fartyg eller fordon, som fordrar särskilt tillstånd för in- eller utresa, har godtagits för att delta i en insats inom den mottagande partens territorium, ska dess berörda myndighet och den berörda myndigheten i ett transitland utfärda ett sådant tillstånd. Statsgränsen får inte passeras förrän det nödvändiga tillståndet har utfärdats.

Artikel 9

Tullavgifter, andra pålagor och skatter

De avtalslutande parterna ska tillämpa sina respektive nationella lagstiftningar och sina internationella åtaganden när det gäller dispens och befrielse från tullavgifter, andra pålagor och skatter för räddningsresurser som förs in i, transiteras genom eller förs ut ur de

position to render the assistance requested. It shall promptly indicate the scope and the terms of the assistance that can be rendered and inform the Requesting Party accordingly.

The Requesting Party shall notify the Assisting Party of the emergency response teams and resources accepted.

Article 8

Border crossing procedures

The Requesting Party, as well as the transit states, shall apply, within its national legislation and international obligations, the most simplified border crossing procedures possible to response teams of the Assisting Party and their emergency response resources. To this end, the response teams shall provide a certificate, issued by a competent authority of the Assisting Party, describing the mission and the composition of the team, along with a complete list of emergency response resources.

Each team member shall carry a document valid for travel abroad, as required by the Requesting Party or transit state. Members of the response team are permitted to wear their uniforms in the territory of the Requesting Party in accordance with the Requesting Party's national legislation.

If governmental or military personnel, aircraft, vessels and vehicles requiring a special entry and exit permit have been accepted to take part in a response operation within the territory of the Requesting Party, its relevant authority, as well as the relevant authority of a transit state, shall issue such a permit. The state border shall not be crossed before the necessary permit has been issued.

Article 9

Customs duties, other duties and taxes

The Contracting Parties shall apply their respective national legislation and international obligations as regards suspension of and exemption from customs duties, other duties and taxes for emergency response resources entering, transiting or

avtalslutande parternas territorium.

exiting the territories of the Contracting Parties.

Artikel 10

Article 10

Återvändande av insatsstyrkor och räddningsresurser

Return of response teams and assistance resources

Om inte annat har avtalats mellan de avtalslutande parterna, ska den stödjande parten, när en räddningsinsats har avslutats, från den mottagande partens territorium avlägsna samtliga insatsstyrkor och deras räddningsresurser med undantag för materiel som förbrukats, delats ut, förstörts eller förlorats.

Upon completion of an emergency response operation the Assisting Party shall remove from the territory of the Requesting Party, unless otherwise agreed by the Contracting Parties, all of the response teams and their emergency response resources, with the exception of consumed, distributed, destroyed or lost emergency response resources.

Artikel 11

Article 11

Operativt befäl inom insatsområdet

Operational command in the emergency area

Den mottagande partens behöriga myndigheter har ansvaret för det operativa befälet inom insatsområdet, med undantag för insatsområden som befinner sig inom en annan avtalslutande parts territorium. Den mottagande partens behöriga myndigheter ska leda och styra de aktiviteter som bedrivs av de stödjande parternas insatsstyrkor. Insatsstyrkornas medlemmar ska arbeta (tjänstgöra) inom den mottagande partens territorium i enlighet med den stödjande partens arbetsrättsliga lagstiftning (tjänstgöringsbestämmelser).

Responsibility for operational command in the emergency area lies with the competent authorities of the Requesting Party, with the exception of such emergency areas that may be situated within the territory of another Contracting Party. The competent authorities of the Requesting Party shall manage and direct the activities of the response teams of Assisting Parties. The members of the response teams shall work (serve) in the territory of the Requesting Party in accordance with the labour (service) regulations of the Assisting Party.

Artikel 12

Article 12

Räddningsresurser och underhåll för insatsstyrkor

Resources and maintenance of the response teams

Insatsstyrkorna ska ha tillräckliga resurser för att kunna verka oberoende inom insatsområdet i minst 24 timmar. Den mottagande parten ska vid behov tillhandahålla insatsstyrkorna ytterligare räddningsresurser samt underhåll och andra nödvändiga tjänster. En godtagbar sjukvård, livsmedel och förläggning ska också tillhandahållas insatsstyrkorna om och när så behövs.

The response teams shall have the requisite amount of resources sufficient for independent operation in the emergency area for a minimum of 24 hours. The Requesting Party shall, if necessary, provide the response teams with additional emergency response resources, as well as any maintenance and other services required. Proper medical care, food and accommodation shall also be provided to the response teams as and when required.

Artikel 13

Kostnader

Kostnaderna för räddningsinsatser enligt detta avtal ska ersättas enligt nedan.

Om den stödjande parten så bestämmer, kan stödet lämnas utan kostnad. I annat fall ska den mottagande parten ersätta den stödjande parten för kostnaderna för lämnat stöd.

Den mottagande parten kan när som helst återkalla sin begäran. Den stödjande parten har dock rätt till ersättning för de kostnader som den redan har ådragit sig.

Den stödjande parten ska vara beredd att informera den mottagande parten om de uppskattade kostnaderna för stöd som ska lämnas innan stödet godtas.

Eventuella betalningar ska föras över via de kanaler och i överensstämmelse med de förfaranden som finns mellan de berörda avtalsslutande parterna eller på annat sätt som har avtalats.

Artikel 14

Försäkringar och ersättning

Den stödjande parten ska, i enlighet med sin nationella lagstiftning, i tillräcklig utsträckning försäkra medlemmarna i sin eller sina insatsstyrkor och de räddningsresurser (som inte ska förbrukas eller delas ut) som används vid räddningsinsatsen. Kostnader i samband med försäkring ska inte inkluderas i de allmänna ersättningskraven.

Varje avtalsslutande part avstår från alla eventuella krav på ersättning från någon av de andra avtalsslutande parterna för dödsfall, personskada eller annan skada på hälsan hos insatsstyrkans medlemmar samt från eventuella krav på ersättning för skada på deras personliga egendom eller för skada på räddningsresurser om och när dödsfallet, skadan eller egendomsskadan har orsakats genom olyckshändelse under en räddningsinsats.

En avtalsslutande part har rätt att kräva ersättning från en annan avtalsslutande part om ovannämnda händelser har inträffat till följd av grov vårdslöshet eller genom uppsåt.

Article 13

Costs

The cost of emergency operations in accordance with the present Agreement shall be met in accordance with the following:

If the Assisting Party so decides, the assistance can be rendered free of charge. Otherwise, the Requesting Party shall reimburse the Assisting Party the costs of the assistance provided.

The Requesting Party may withdraw its request at any time. However, the Assisting Party has the right to reimbursement of the costs already incurred.

The Assisting Party shall be prepared to submit to the Requesting Party the estimated costs of the assistance to be rendered before assistance is accepted.

The payments, if any, shall be effectuated through the channels and in accordance with existing procedures between the respective Contracting Parties or as otherwise agreed.

Article 14

Insurance and compensations

The Assisting Party shall, in accordance with its national legislation, adequately insure the members of its response team(s) as well as the assistance resources (not to be consumed or distributed) used in the emergency response operation. Costs related to insurance shall not be included in the general claims of costs.

Each Contracting Party waives all possible demands for compensation from any other Contracting Party for death, injury or other damages caused to the health of the members of its response teams, and for the damage to their personal property, or for the damage to the assistance resources if and when such death, injury or damage have occurred accidentally during an emergency response operation.

A Contracting Party has the right to claim compensation from another Contracting Party, if circumstances as mentioned above occur as a result of gross negligence or

Om en medlem av en insatsstyrka från den stödande parten orsakar oavsiktlig skada på tredje mans personal eller egendom inom den mottagande partens territorium vid genomförande av verksamhet i samband med tillämpningen av detta avtal, ska den senare ersätta skadan i enlighet med bestämmelserna i den nationella lagstiftning som är tillämplig på den skada som orsakats av dess egen personal.

Ersättning som den mottagande parten har betalat ut till tredje man för person- eller egendomsskada som orsakats uppsåtligt eller av grov vårdslöshet av den stödande partens personal ska återbetalas av den stödande parten.

Artikel 15

Användning av information

Information som har tagits emot i samband med tillämpningen av detta avtal får användas enligt den nationella lagstiftningen i varje avtalsslutande part och i enlighet med de internationella åtaganden som staterna är bundna av.

Artikel 16

Språk

All korrespondens som rör tillämpningen av detta avtal ska ske på engelska eller på den avtalsslutande partens officiella språk med bifogad översättning till engelska. Vid räddningsinsatser ska de mottagande parterna göra sitt yttersta för att tillhandahålla insatsstyrkorna lämplig tolkning.

Artikel 17

Tvistlösning

Twister mellan de avtalsslutande parterna om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal ska lösas genom förhandlingar.

premeditation.

If a member of a response team of the Assisting Party, while carrying out duties relating to the implementation of the present Agreement, causes accidental harm to the personnel or damage to the property of a third party in the territory of the state of the Requesting Party, the latter shall compensate damages in accordance with the provisions of the national legislation applicable to the harm or damage caused by its own personnel.

Compensation paid by the Requesting Party to a third party for harm or damage caused intentionally or by gross negligence by the personnel of the Assisting Party shall be reimbursed by the latter.

Article 15

Use of information

Information received in connection with the application of this Agreement may be used according to the national legislation of each Contracting Party, as well as international obligations binding the States.

Article 16

Languages

All correspondence connected with the implementation of the present Agreement, shall be in either the English language, or in the official language of the Contracting Party with enclosure of a translation into the English language. During emergency operations the Requesting Parties shall make all efforts possible to provide the response teams with the appropriate interpretation.

Article 17

Settlement of disputes

Any disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of the present Agreement, shall be settled by negotiations.

Artikel 18

Depositarie

Sveriges utrikesdepartement är depositarie för detta avtal och ska skicka bestyrkta kopior av avtalet till alla de avtalsslutande parterna.

Artikel 19

Slutbestämmelser

Detta avtal har ingåtts för obegränsad tid och träder i kraft 30 dagar efter det att depositarien har tagit emot det sista skriftliga meddelandet om att de avtalsslutande parterna har genomfört de nationella förfaranden som är nödvändiga för att detta avtal ska träda i kraft.

Varje avtalsslutande part kan när som helst säga upp detta avtal genom att skicka ett skriftligt meddelande till depositarien sex månader före den planerade uppsägningen.

Upprättat i Moskva den 11 december 2008

i ett exemplar på finska, norska, ryska, svenska och engelska, vilka samtliga texter har samma giltighet. I händelse av skiljaktighet beträffande tolkningen ska den engelska texten ha företräde.

För Republiken Finlands regering

För Konungariket Norges regering

För Ryska federationens regering

För Konungariket Sveriges regering

Article 18

Depositary

Depositary for the present Agreement is the Ministry for Foreign Affairs of Sweden that shall send certified copies of the Agreement to all the Contracting Parties.

Article 19

Final provisions

The present Agreement is concluded for an unlimited period of time and shall enter into force on the thirtieth day following the receipt of the last written notification to the Depositary of the implementation by the Contracting Parties of the internal state procedures necessary for the entry into force of this Agreement.

Each Contracting Party may at any time denounce the present Agreement by directing a notification to the Depositary in written form six months before the supposed date of withdrawal.

Done at Moscow this 11th day of December 2008

in a single copy in the Finnish, Norwegian, Russian, Swedish and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergencies of interpretation the English text shall prevail.

For the Government of the Republic of Finland

For the Government of the Kingdom of Norway

For the Government of the Russian Federation

For the Government of the Kingdom of Sweden